

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

Березень 2019

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ, МЕДІАГРАМОТНІСТЬ І РОСІЙСЬКА ПРОПАГАНДА:

результати всеукраїнського опитування
громадської думки

Джерела інформації, медіаграмотність і російська пропаганда: результати всеукраїнського опитування громадської думки. Аналітичний звіт. – К.: Детектор медіа, 2019. – 80 с.

Над дослідженням працювали:

Антон Грушецький

Наталія Лигачова

Галина Петренко

Дизайн, верстка:

Яна Добрянська

Всеукраїнське соціологічне опитування проводилося Київським міжнародним інститутом соціології у лютому 2019 року на замовлення ГО «Детектор медіа». У процесі дослідження шляхом опитування вивчалися думки і погляди дорослих жителів України (у віці 18 років і старше) стосовно користування засобами масової інформації, медіаграмотності населення і російської пропаганди. Польовий етап дослідження тривав з 9 по 20 лютого 2019 року. Загалом в рамках дослідження було проведено 2042 інтерв'ю з респондентами, які проживають у 110 населених пунктах України.

Дане дослідження проводив КМІС на замовлення ГО «Детектор медіа» та за фінансування Міністерства закордонних справ Данії (Danida) та Шведського агентства з питань міжнародної співпраці та розвитку (Sida). Зміст цього звіту є винятковою відповідальністю ГО «Детектор медіа» та КМІС і не обов'язково відображає позицію Danida та Sida.

ЗМІСТ

5 ● МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ

7 ● ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

13 ● РОЗДІЛ І. СТРУКТУРА І ДОВІРА ДО ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

13 ● 1.1 Загальна структура джерел інформації для населення України

19 ● 1.2 Отримання і довіра до інформації від українських телеканалів. Промовання телеканалами окремих політиків. Політичні ток-шоу

24 ● 1.3 Отримання і довіра до інформації від українських інтернет-ЗМІ

26 ● 1.4 Користування соціальними мережами

31 ● 1.5 Критерії вибору ЗМІ як джерела інформації

40 ● РОЗДІЛ ІІ. МЕДІАГРАМОТНІСТЬ

40 ● 2.1 Самооцінка здатності виявляти фейки

45 ● 2.2 Отримання інформації щодо боротьби з фейками та дезінформацією

52 ● РОЗДІЛ ІІІ. ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СИТУАЦІЇ В КОНТЕКСТІ КОНФЛІКТУ НА СХОДІ І АНЕКСІЇ КРИМУ

53 ● 3.1 Інтерпретації актуальних подій в контексті протистояння з Росією

62 ● 3.2 Політика регулювання інформаційної сфери

70 ● РОЗДІЛ ІV. УКРАЇНСЬКІ СЕРІАЛИ І КІНОФІЛЬМИ

70 ● 4.1 Практики перегляду серіалів

72 ● 4.2 Серіали українського виробництва

75 ● 4.3 Повнометражні фільми українського виробництва

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ

Всеукраїнське соціологічне опитування проводилося Київським міжнародним інститутом соціології у лютому 2019 року на замовлення ГО «Детектор Медіа». У процесі дослідження шляхом опитування вивчалися думки і погляди дорослих жителів України (у віці 18 років і старше) стосовно користування засобами масової інформації, медіаграмотності населення і російської пропаганди. Основні етапи дослідження включали розробку анкети та супровідного інструментарію, розробку вибірки, проведення інтерв'ю з респондентами, контроль якості виконаної роботи, введення та перевірку даних на логічні помилки, підготовку остаточного масиву даних, таблиць одно- і двовимірних розподілів та аналітичного звіту. Аналогічне дослідження з подібним опитувальником проводилося на замовлення ГО «Детектор медіа» у лютому 2018 року. Де це доречно, наводиться динаміка настрої населення.

Для проведення опитування була розроблена стратифікована, чотириступенева вибірка, випадкова на кожному ступені. Вибірка репрезентативна для дорослого населення, яке постійно проживає на території України, не проходить військову службу і не перебуває у в'язницях або медичних закладах (лікарнях, медичних інтернатах). До вибірки не включалися території, які тимчасово не контролюються владою України, – АР Крим, окремі райони Донецької і Луганської областей.

Спочатку населення України було стратифіковане за регіонами (24 області та м. Київ), далі населення кожного регіону додатково стратифікувалося на міське (міста і селища міського типу) і сільське населення (за винятком м. Киє-

ва, де населення суцільно міське). Тобто, у цілому населення України було поділене на 49 страт. Для кожної страти пропорційно до чисельності дорослого населення визначалося, скільки інтерв'ю в ній має бути проведено, а також скільки населених пунктів, де буде проводитися опитування, має припадати на неї. У випадку Донецької і Луганської областей для стратифікації використовувалася чисельність населення лише тих територій, які зараз контролюються владою України.

Після стратифікації проводився відбір конкретних точок, де мали працювати інтерв'юери. На першому етапі в межах кожної страти відбиралися населені пункти. Міські населені пункти відбиралися з імовірністю, пропорційною до

чисельності дорослого населення в населеному пункті. В межах страт сільського населення спочатку відбиралися райони (з імовірністю, пропорційною до чисельності дорослого сільського населення в районі), а в межах уже відібраного району випадковим чином відбиралися села. На другому етапі в межах кожного населеного пункту відбиралися виборчі дільниці. На третьому етапі для кожної виборчої дільниці відбиралася початкова адреса – вулиця, номер будинку та, у випадку багатоповерхових будинків, номер квартири, з якої інтерв'юери розпочинали опитування. На четвертому етапі відбувався відбір і опитування респондентів методом модифікованої маршрутної вибірки.

Опитування проводилося методом особистих інтерв'ю з використанням планшетів в домогосподарствах проживання респондентів.

Унаслідок реалізації випадкової на всіх етапах вибірки у фінальному масиві даних дещо перепредставлені жінки і особи старшого віку. Для відновлення правильних пропорцій були побудовані спеціальні статистичні «ваги».

Нижче дані наводяться для України в цілому і окремо для 4-х макрорегіонів

України. Склад макрорегіонів: **Західний** макрорегіон – Волинська, Рівненська, Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Закарпатська, Хмельницька, Чернівецька області; **Центральний** макрорегіон – Вінницька, Житомирська, Сумська, Чернігівська, Полтавська, Кіровоградська, Черкаська, Київська області, м. Київ, **Південний** макрорегіон – Дніпропетровська, Запорізька, Миколаївська, Херсонська, Одеська області, **Східний** макрорегіон – Донецька, Луганська і Харківська області.

Польовий етап дослідження тривав з 9 по 20 лютого 2019 року. Загалом в рамках дослідження було проведено 2042 інтерв'ю з респондентами, які проживають у 110 населених пунктах України.

Статистична похибка для вибірки 2042 респондентів (з імовірністю 0,95 і за дизайн-ефекту 1.5) не перевищує:

- 3.3% для показників, близьких до 50%,
- 2.8% для показників, близьких до 25 або 75%,
- 2.0% для показників, близьких до 12 або 88%,
- 1.4% для показників, близьких до 5 або 95%,
- 0.7% для показників, близьких до 1 або 99%. ■

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

СТРУКТУРА КОРИСТУВАННЯ І ДОВІРА ДО ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

- Центральні українські телеканали залишаються топ-джерелом для абсолютної більшості населення, але за рік стало на 12% менше респондентів, які найчастіше отримують інформацію про стан справ в Україні і світі з загальнонаціональних телеканалів (зниження з 86% до 74%). Також з 18% до 11% знизилася частка тих, хто говорить про родичів, друзів тощо. Є тенденція до зниження користування друкованими ЗМІ. Разом з цим, у випадку інтернет-ресурсів змін практично не було: якщо у лютому 2018 року 27% говорили про українські Інтернет-сайти, то зараз – 27.5%; у випадку соціальних мереж як минулого року, так і зараз 23.5% отримують інформацію з цього джерела.

- Якщо говорити про довіру до джерел інформації, то відносно найбільше респондентів довіряють також центральним українським телеканалам – 40%. Українським Інтернет-ЗМІ довіряють 14%, соціальним мережам – 12%, а решту джерел назвали не більше 6% респондентів. Подібна структура простежується

у випадку довіри до інформації щодо протистояння на Донбасі. Утім, якщо в лютому 2018 року 57% довіряли центральному телебаченню щодо війни на Сході України, то зараз – лише 39%. Також є тенденція до зниження частки тих, хто довіряє інформації з українських Інтернет-сайтів і соціальних мереж.

- 4% респондентів зазначили, що вони отримують інформацію про ситуацію в Україні і світі з російських телеканалів (у лютому 2018 року – 5%). Хоча, з одного боку, це значно менше, ніж українські джерела, але, з іншого боку, в абсолютному вимірі – це близько 1.3 млн. громадян України. Основним технічний спосіб доступу до російських телеканалів для 40% користувачів – супутник (водночас, у грудні 2016 року про цей спосіб вказали 79%, у лютому 2018 року – 69%). Ще 20% дивляться трансляції в Інтернеті (проти 8% у грудні 2016 року і 13% у лютому 2018 року), 17% – за допомогою аналогової антени (проти 6% і 12%), а 13% – за допомогою кабельного телебачення (проти 6% і 8%).

УКРАЇНСЬКЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ. ПОЛІТИЧНІ ТОК-ШОУ

● **Топ-телеканалами України** лишаються «1+1» (50% зараховують його до топ-5 телеканалів, які вони дивляться найчастіше), «Україна» (43%), «Інтер» (34%), ICTV (32.5%), СТБ (31%). 112 канал назвали 16% респондентів, Новий канал – 15%, а інші – не більше 6% (в т.ч. NewsOpen назвали 6%). Разом з цим, **порівняно з лютим 2018 року знизилася популярність усіх топ-каналів, крім «України»:** з 61% до 50% знизилася кількість тих, хто каже, що дивиться «1+1», з 48% до 34% – «Інтера», з 39% до 32.5% – ICTV, з 36% до 31% – СТБ.

● Частка людей, які довіряють каналу, нижча, ніж частка тих, хто взагалі дивиться телеканал. Ті ж топ-5 каналів мають найбільшу кількість тих, хто їм довіряє. Відносно найвищі показники має «1+1», якому довіряють 24% жителів України. Утім, **рік тому йому довіряли 35%.** В меншій мірі, але також є тенденції до зниження показників у «Інтера» та ICTV.

● **39% українців дивляться які-небудь політичні ток-шоу:** найбільш популярними є «Свобода слова» (20%) і «Право на владу» (15%). По 5-6% говорили про «Пульс», «Український формат», «Народ проти», 3.5% – про «Ехо України».

УКРАЇНСЬКІ ІНТЕРНЕТ-САЙТИ І СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ

● Топ-Інтернет-ЗМІ за охопленням / популярністю значно поступаються топ-телеканалам: відносно найбільш популярними є «Обозреватель» (8% зараховують цей сайт до топ-5, які найчастіше читають), «Кореспондент» (7.5%), «Сьогодні» (7%), УНІАН (6%). Інші сайти називали не більше 4% респондентів.

● 42% тих, хто читають Інтернет-сайти, стверджують, що вони користуються інструментами, які відключають рекламу в Інтернеті.

● Серед тих українців, для яких соціальні мережі є топ-джерелом інформації, **74% користуються Facebook**, ще 33.5% користуються Instagram. Разом з цим, 15% говорять про «ВКонтакте», 10% – про «Однокласники». Загалом, кожен п'ятий українець, який активно «черпає» інформацію з соціальних мереж, робить це з російських соціальних мереж.

● Для більшості активних користувачів соціальних мереж (56%) основною причиною користування ними для отримання інформації про актуальні події є зручність, оскільки багато інформації з різних джерел зібрано в од-

ному місці. Ще 31% аргументують свою позицію тим, що інформація з'являється швидше, ніж у ЗМІ.

- Більшість користувачів соціальних мереж (63%) відзначають, що впродовж останнього місяця вони бачили політичну рекламу.
- **3 з 4 активних користувачів** соціальних мереж (77%) погоджуються, що **в них багато дезінформації і фейків**. Водночас, 51% вважають, що в першу чергу заходи з боротьби з ними мають вживати власники і керівники мереж, 39% – держава, 28% – самі користувачі мереж.

КРИТЕРІЇ ВИБОРУ ЗМІ ЯК ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- **Топ-2 критеріями**, яким ЗМІ користуватися, є **якість контенту** (про це говорять 30% українців) і **близькість поглядів** (28%).
- Найменше респондентів готові продовжити користуватися ЗМІ, якщо вони будуть виступати за легалізацію легких наркотиків, проституції (6% продовжать проти 76%, які перестануть), на підтримку ЛГБТ-спільноти (6% проти 55%), просуватимуть антидемократичні меседжі (3.5% проти 73%) чи ксенофобські заяви (3% проти 70%). У випадку підтримки ЗМІ мігрантів 25% продовжать користуватися, а 34% – перестануть, підтримки цензури – 22% проти 48%, підтримки обмеження доступу до російських ЗМІ і сайтів – 19% проти 50.5%.

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ

- Трохи більше половини українців (52%) вважають, що вони принаймні в більшості випадків особисто здатні **відрізнити якісну інформацію** від дезінформації та фейків (у лютому 2018 року таких було 53%). Чверть українців (26.5%), навпаки, вважають, що вони або взагалі не можуть відрізнити, або можуть лише в меншості випадків (у лютому 2018 року їх було 31%).
- У випадку критеріїв ідентифікації фейків частіше від інших називалися довіра до ЗМІ, де з'явилася інформація (для 27% жителів України це один з основних критеріїв) і наявність автора (25.5%). Загалом, близько 58% респондентів назвали принаймні один критерій, який вони використовують для ідентифікації фейковості інформації.

- Також загалом 60% населення вдаються принаймні до однієї дії, щоб відрізнити інформацію від дезінформації. Відносно найбільш популярна практика: читати ЗМІ, які належать різним власникам (37% українців вдаються до такої практики). Далі за поширеністю йдуть такі практики, як відвідування сайтів і сторінок соціальних мереж державних установ (16%), пошук знайомих у відповідній сфері (15%), читання ЗМІ інших країн (11%).

- Простежується **низький інтерес** до телерадіопрограм, відеоблогів, які ставлять за мету **боротися з фейками**, інформаційними маніпуляціями та кремлівською дезінформацією. Загалом, 10% респондентів пригадали, що впродовж останнього місяця дивилися які-небудь передачі, що ставили за мету боротьбу з дезінформацією. Водночас, **лише 15% українців хотіли б дивитися/слухати такі теле-, радіопрограми чи відеоблоги.**

ІНТЕРПЕРТАЦІЇ АКТУАЛЬНИХ ПОДІЙ

- За останній рік з 52% до 48.5% зменшилася частка тих, хто вважає, що війну першими почали сепаратисти і Росія. Частка тих, хто вважає, що війну почала Україна, становить 17% (проти 15% у лютому 2018 року). **При цьому, кожен третій українець (35%) «не може визначитися зі своєю думкою» щодо питання, хто першим почав війну.**

- Також за останній рік з 43% до 38% стало менше тих, хто вважає, що в Криму і «ДНР» / «ЛНР» переслідуються українськомовні громадяни і патріоти. Натомість, з 10% до 15.5% стало більше українців, які вважають, що в Україні переслідуються етнічні росіяни і російськомовні громадяни.

- У випадку конфлікту в Керченській протоці **44% українців вважають, що російські прикордонники атакували українських моряків.** Натомість, 19% вважають, що українські моряки провокували їх. Ще 37% українців «не визначилися зі своєю думкою» з цього питання. Водночас, у питанні воєнного стану **51% вважають, що оголошення воєнного стану не мало під собою реального підґрунтя у вигляді агресії з боку Росії і було вигідно українським політикам у підготовці до виборів.** Вважають обґрунтованим його запровадження – 24%.

- Також немає консенсусу щодо отримання Томосу: **39% жителів України вважають, що отримання Томосу було необхідним і важливим кроком на шляху утвердження незалежності української держави.** Натомість 33% дотримуються думки, що отримання Томосу було помилкою і розсварило українців, які належать до різних конфесій.

- Якщо на Заході і в Центрі є тенденція до більш проукраїнських інтерпретацій актуальних подій, то на Півдні і Сході, по-перше, частка тих, хто «не визначився зі своєю думкою» вища. По-друге, проукраїнські / проросійські інтерпретації в кращому випадку в рівній мірі поширені, а в ряді випадків переважають саме проросійські інтерпретації. Наприклад, в базовому питанні відповідальності за початок війни на Заході і в Центрі 62-65% покладають відповідальність на Росію, 10-12.5% – на Україну і чверть – не визначилися. На Півдні до 47% зростає частка тих, хто «не визначився». Водночас Росію відповідальною називають 30%, Україну – 23%. На Сході до 55% зростає частка тих, хто «не визначився» з думкою. І в цьому регіоні вже вдвічі більше тих, хто відповідальність покладає на Україну – 31% проти 14.5%, які покладають відповідальність на Росію.
- Простежується тенденція, що глядачі NewsOne у значно меншій мірі поділяють проукраїнські інтерпретації подій. Також є тенденція до менш виражених проукраїнських інтерпретацій серед глядачів каналу «Інтер» (хоча це менш помітно, ніж у випадку NewsOne). Найбільш проукраїнські інтерпретації поділяють глядачі 5 каналу. Також ті, хто дивляться «Пульс» і «Український формат», в меншій мірі поділяють проукраїнські інтерпретації актуальних подій.

ПОЛІТИКА РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ

- Населення України скоріше негативно ставиться до регулювання інформаційної сфери шляхом заборон, і причому порівняно з минулим роком є тенденції до посилення негативного ставлення. Так, 49.5% вважають помилкою заборону російських телеканалів (у лютому 2018 року – 44%), правильним кроком це вважають 32% (проти 37% минулого року). Не підтримують заборону окремих російських фільмів і артистів – 55.5% (проти 53% минулого року), підтримують – 27% (проти 29%). У випадку російських соціальних мереж 49% вважають такі дії помилковими (проти 46% у минулому році), вважають правильними – 29% (у лютому 2018 року – 30%).
- Разом з цим з 33% до 38.5% зросла частка тих, хто вважає, що в Україні забагато прокремлівських пропагандистських ЗМІ. На противагу цьому 30% (стільки ж було у лютому 2018 року) бачать в Україні наступ на свободу слова.
- На Заході і в Центрі скоріше переважає думка, що

в Україні забагато прокремлівських пропагандистських ЗМІ (51-54% дотримуються думки), і лише 20% бачать наступ на свободу слова. Натомість на Півдні і Сході ситуація протилежна – більше людей бачать наступ на свободу слова (43-53%), ніж надмірний вплив прокремлівських пропагандистських ЗМІ (8-21%).

- Водночас у випадку політики заборон навіть на Заході і в Центрі думки істотно розділилися. На Заході 41-47% підтримують окремі види заборон, але частка тих, хто не підтримує, також істотна – 30-

39%. У Центрі підтримують окремі заборони 35-42%, не підтримують – 40-47%. На Півдні і Сході абсолютна більшість вважають заборони російських телеканалів, окремих фільмів / артистів та соціальних мереж – помилковими.

- Глядачі каналу NewsOne (меншою мірою) «Інтера» та 112 каналу виділяються більшим відчуттям наступу на свободу слова і в більшій мірі не підтримують заборони. Те саме стосується глядачів ток-шоу «Пульс» і «Український формат».

СЕРІАЛИ ТА КІНОФІЛЬМИ УКРАЇНСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

- Дві третини українців дивляться телесеріали, з них **49% найчастіше дивляться їх на українському ТБ** (у лютому 2018 року 52.5% говорили про українське ТБ). Ще 11% дивляться через Інтернет західні серіали (проти 10% минулого року). Разом з цим, з 4% до 7% зростає частка тих, хто дивиться російські серіали через Інтернет, з 3% до 4.5% – які дивляться через російське телебачення.

- Більшість жителів України (56%) погоджуються, що за останні 3 роки на українському телебаченні почали показувати більше серіалів українського виробництва.

- Для близько половини респондентів важко оцінити сучасні українські серіали. Водночас, серед тих, хто все-таки може дати оцінку за різними критеріями, найкраще оцінюються такі характеристики, як цікавість історії (46% вважають, що сучасні українські серіали розповідають цікаві історії, проти 9%, які так не вважають), гра в першу чергу українських акторів (43% проти 9%), європейський рівень зйомки (38.5% проти 12%). Менш упевнено, але все одно більше людей не погоджуються з такими негативними характеристиками, як те, що в українських серіалах мало відомих цікавих акторів (29% не погоджуються з цим проти 21%, які погоджуються), що вони менш цікаві за європейські і американські серіали (28% проти 19%), що в них мало присутні російські актори – і це погано (26% проти 18%), що вони менш цікаві за російські серіали (32% проти 17%).

- Третина респондентів (35%) пригадують, що вони протягом року подивилися принаймні один повнометражний художній фільм (або мультфільм) українського виробництва. Серед тих, хто дивився, переважна більшість (68%) робили це по телевізору.

РОЗДІЛ І

СТРУКТУРА І ДОВІРА ДО ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1.1

Загальна структура джерел інформації для населення України

Центральні українські телеканали залишаються топ-джерелом для абсолютної більшості населення, але за рік стало на 12% менше респондентів, які найчастіше отримують інформацію про стан справ в Україні і світі з загальнонаціональних телеканалів (зниження з 86% до 74%) (Таблиця 1.1.1). Також з 18% до 11% знизилася частка тих, хто говорить про родичів, друзів тощо. Є тенденція до зниження користування друкованими ЗМІ.

Разом з цим, у випадку інтернет-ресурсів змін практично не було: якщо у лютому 2018 року 27% говорили про українські Інтернет-сайти, то зараз – 27.5%; у випадку соціальних мереж як і минулого року, так і зараз 23.5% отримують інформацію з цього джерела.

Водночас, якщо говорити про довіру до джерел інформації, то відносно найбільше респондентів довіряють також центральним українським телеканалам – 40%. Українським Інтернет-ЗМІ довіряють 14%, соціальним мережам – 12%, а решту джерел назвали не більше 6% респондентів. Подібна структура простежується у випадку довіри до інформації щодо протистояння на Донбасі. Утім, якщо в лютому 2018 року 57% довіряли центральному телебаченню щодо війни на Сході України, то зараз – лише 39%. Також є тенденція до зни-

ження частки тих, хто довіряє інформації з українських Інтернет-сайтів і соціальних мереж.

4% респондентів зазначили, що вони отримують інформацію про ситуацію в Україні і світі з російських телеканалів (у лютому 2018 року – 5%). Хоча, з одного боку, це значно менше, ніж українські джерела, але, з іншого боку, в абсолютному вимірі – це близько 1.3 млн. громадян України. При цьому, потрібно враховувати, що частина респондентів могла «приховати» отримання інформації з російських телеканалів, тобто наведені оцінки є скоріше консервативною, нижньою межею. Додатково слід враховувати, що якщо в 2018 році 67% тих, хто отримує інформацію з російських телеканалів, проживали на Півдні і Сході України, то тепер їхня частка зменшилася до 50%. Натомість половина (49%) тих, хто отримує інформацію від російського телебачення, проживають у Центрі України.

Основний технічний спосіб доступу до російських телеканалів для 40% користувачів – супутник (водночас, у грудні 2016 року про цей спосіб вказали 79%, у лютому 2018 року – 69%). Ще 20% дивляться трансляції в Інтернеті (проти 8% у грудні 2016 року і 13% у лютому 2018 року), 17% – за допомогою аналогової антени (проти 6% і 12%), а 13% – за допомогою кабельного телебачення (проти 6% і 8%).

Таблиця 1.1.1

З яких джерел Ви найчастіше отримуєте інформацію про стан справ в Україні та світі? /

Яким із перерахованих джерел інформації Ви довіряєте? /

Яким із перерахованих джерел інформації про збройне протистояння на Донбасі Ви довіряєте?

(% серед усіх респондентів, n=2042)

% у стовпчику Респондент міг обрати до 3-х відповідей	% респондентів, які отримують інформацію про...				
	Стан справ в Україні і світі		Загалом довіряють інформації	Довіряють інформації про конфлікт на Донбасі	
	Лют. 18	Лют. 19	Лют. 19	Лют. 18	Лют. 19
Українське телебачення (загальнонаціональні канали)	85.7	74.0	40.6	57.2	38.9
Українські Інтернет-ЗМІ	27.1	27.5	13.9	14.1	11.9
Соціальні мережі	23.5	23.5	12.4	12.5	10.3
Родичі, друзі, сусіди, колеги по роботі, знайомі	17.9	10.6	6.0	8.7	6.5
Українські газети (загальнонаціональні видання)	8.1	6.7	3.8	3.3	2.7
Українське радіо (загальнонаціональні станції)	4.2	4.5	2.6	2.4	2.8
Російське телебачення	4.7	4.3	1.4	1.6	1.1
Місцеве телебачення	6.4	4.3	1.7	2.0	1.0
Місцеві Інтернет-ЗМІ	2.5	4.1	1.9	0.6	1.6
Місцеві друковані видання	4.8	1.7	0.6	1.4	0.2
Місцеве радіо	2.0	1.6	0.8	0.7	0.4
Російські сайти	0.5	0.7	---	---	---
ЗМІ «ЛНР-ДНР» (у тому числі сайти)	0.1	0.2	0.0	0.1	0.1
Російські друковані ЗМІ	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1
Знайомі, що знаходяться чи приїхали з зони бойових дій, з Криму чи територій, підконтрольних «ДНР/ЛНР»	---	---	2.4	4.9	9.1
Офіційні повідомлення Міністерства оборони України / медіа Міноборони України	---	---	0.2	0.3	0.5
Інші джерела	0.7	0.8	0.4	0.3	0.1
Не довіряю жодному	---	---	18.2	15.8	19.2
Важко сказати / Відмова відповісти	2.2	5.1	16.5	9.2	14.6

Нижче в Таблиці 1.1.2-4 дані розглядаються у регіональному розрізі. У всіх регіонах домінують центральні українські телеканали (69-79% залежно від регіону), а друге-третє місця ділять (з істотним відривом від «лідера») українські Інтернет-сайти і соціальні мережі. Водночас, якщо на Заході 0.1% респондентів говорили про російське телебачення, то в Центрі – 6%, на Півдні – 5%, на Сході – 7%.

Таблиця 1.1.2

Яка з характеристик Віктора Медведчука найбільше відповідає вашим особистим уявленням про нього?

(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику Респондент міг обрати до 3-х відповідей	% респондентів макрорегіону...			
	Захід (n=571)	Центр (n=712)	Південь (n=489)	Схід (n=270)
Українське телебачення (загальнонаціональні канали)	73.2	73.0	79.1	68.6
Українські Інтернет-ЗМІ	28.6	21.5	36.5	24.0
Соціальні мережі	20.0	23.9	25.8	25.0
Родичі, друзі, сусіди, колеги по роботі, знайомі	7.0	10.1	11.8	16.5
Українські газети (загальнонаціональні видання)	11.2	7.8	2.8	2.5
Українське радіо (загальнонаціональні станції)	6.1	5.6	1.3	4.6
Російське телебачення	0.1	6.1	4.8	7.2
Місцеве телебачення	5.1	3.7	3.8	4.9
Місцеві Інтернет-ЗМІ	2.5	4.5	4.2	6.3
Місцеві друковані видання	1.9	2.7	0.6	0.7
Місцеве радіо	2.4	2.2	0.5	0.4
Російські сайти	0.0	0.4	1.4	1.6
ЗМІ «ЛНР-ДНР» (у тому числі сайти)	0.0	0.1	0.0	1.3
Російські друковані ЗМІ	0.0	0.0	0.0	0.0
Інші джерела	0.1	0.7	1.6	0.5
Важко сказати / Відмова відповідати	6.4	6.5	3.1	2.9

В Таблиці 1.1.3 структура джерел інформації наводиться серед тих, хто впродовж останніх 2 років відвідував країни ЄС, і тих, хто не відвідував.

Таблиця 1.1.3

**З яких джерел Ви найчастіше отримуєте інформацію
про стан справ в Україні та світі?**

(% серед респондентів залежно від наявності / відсутності досвіду
відвідування країни ЄС за останні 2 роки)

% у стовпчику Респондент міг обрати до 3-х відповідей	Відвідували (n=271)	Не відвідували (n=1707)
Українське телебачення (загальнонаціональні канали)	59.3	77.4
Українські Інтернет-ЗМІ	39.9	26.1
Соціальні мережі	32.5	22.4
Родичі, друзі, сусіди, колеги по роботі, знайомі	9.0	11.1
Українські газети (загальнонаціональні видання)	6.2	6.9
Українське радіо (загальнонаціональні станції)	4.2	4.7
Російське телебачення	4.6	4.2
Місцеве телебачення	3.7	4.2
Місцеві Інтернет-ЗМІ	7.5	3.7
Місцеві друковані видання	0.5	1.9
Місцеве радіо	2.2	1.5
Російські сайти	0.5	0.7
ЗМІ «ЛНР-ДНР» (у тому числі сайти)	0.0	0.3
Російські друковані ЗМІ	0.0	0.0
Інші джерела	1.9	0.5
Важко сказати / Відмова відповідати	3.4	4.2

Південь і Схід вирізняються загалом нижчою довірою: якщо на Заході 77% довіряють хоча б одному джерелу інформації, у Центрі – 69%, то на Півдні – 52%, на Сході – 59% (Таблиця 1.1.4). Причому, простежується саме нижча довіра до центральних українських телеканалів: на Заході і в Центрі близько 47% довіряють інформації з цього джерела, на Півдні і Сході – 30-32%.

Таблиця 1.1.4

Яким із перерахованих джерел інформації Ви довіряєте?

(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику Респондент міг обрати до 3-х відповідей	% респондентів макрорегіону...			
	Захід (n=571)	Центр (n=712)	Південь (n=489)	Схід (n=270)
Українське телебачення (загальнонаціональні канали)	47.3	46.5	30.2	31.7
Українські інтернет-ЗМІ	18.3	14.0	11.9	9.1
Соціальні мережі	11.0	15.4	9.3	13.3
Родичі, друзі, сусіди, колеги по роботі, знайомі	3.1	4.9	7.1	12.2
Українські газети (загальнонаціональні видання)	5.8	5.5	1.4	0.5
Українське радіо (загальнонаціональні станції)	4.2	3.0	0.4	2.1
Російське телебачення	0.5	1.9	1.2	2.5
Місьцеве телебачення	1.7	1.8	1.7	1.2
Місцеві інтернет-ЗМІ	1.7	1.8	2.1	2.5
Місцеві друковані видання	1.5	0.5	0.1	0.0
Місьцеве радіо	2.1	0.5	0.1	0.4
ЗМІ «ЛНР-ДНР» (у тому числі сайти)	0.0	0.0	0.0	0.0
Російські друковані ЗМІ	0.0	0.0	0.2	0.0
Знайомі, що знаходяться чи приїхали з зони бойових дій, з Криму чи територій, підконтрольних «ДНР/ЛНР»	1.4	2.2	3.5	3.0
Офіційні повідомлення Міністерства оборони України / медіа Міноборони України	0.2	0.2	0.3	0.0
Інші джерела	0.0	0.4	1.2	0.2
Не довіряю жодному	10.9	14.6	22.9	32.6
Важко сказати / Відмова відповідати	12.2	16.6	25.4	8.4

Подібні тенденції щодо довіри простежуються і у випадку інформації щодо конфлікту на Сході України (Таблиця 1.1.5).

Таблиця 1.1.5

Яким із перерахованих джерел інформації про збройне протистояння на Донбасі Ви довіряєте?

(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику Респондент міг обрати до 3-х відповідей	% респондентів макрорегіону...			
	Захід (n=571)	Центр (n=712)	Південь (n=489)	Схід (n=270)
Українське телебачення (загальнонаціональні канали)	42.5	46.9	30.7	26.5
Українські Інтернет-ЗМІ	16.3	11.0	10.0	8.7
Соціальні мережі	9.6	11.7	7.6	13.1
Родичі, друзі, сусіди, колеги по роботі, знайомі	4.6	3.7	10.1	10.7
Українські газети (загальнонаціональні видання)	4.4	3.7	0.7	0.7
Українське радіо (загальнонаціональні станції)	4.6	3.9	0.3	1.2
Російське телебачення	0.6	1.3	1.1	1.1
Місцеве телебачення	1.0	1.2	1.1	0.5
Місцеві Інтернет-ЗМІ	1.0	1.8	1.7	1.9
Місцеві друковані видання	0.8	0.0	0.0	0.0
Місцеве радіо	0.6	0.5	0.1	0.0
ЗМІ «ЛНР-ДНР» (у тому числі сайти)	0.1	0.2	0.2	0.0
Російські друковані ЗМІ	0.2	0.0	0.0	0.2
Знайомі, що знаходяться чи приїхали з зони бойових дій, з Криму чи територій, підконтрольних «ДНР/ЛНР»	4.5	8.5	17.5	4.5
Офіційні повідомлення Міністерства оборони України / медіа Міноборони України	0.4	1.1	0.2	0.0
Інші джерела	0.0	0.0	0.4	0.0
Не довіряю жодному	15.3	15.0	21.1	33.7
Важко сказати / Відмова відповідати	12.1	15.0	17.7	12.7

1.2

Отримання і довіра до інформації від українських телеканалів.
Просування телеканалами окремих політиків. Політичні ток-шоу

Топ-телеканалами України лишаються «1+1» (50% зараховують його до топ-5 телеканалів, які вони дивляться найчастіше), «Україна» (43%), «Інтер»

(34%), ICTV (32.5%), СТБ (31%) (Діаграма 1.2.1). 112 канал назвали 16% респондентів, Новий канал – 15%, а інші – не більше 6% (в т.ч. NewsOne назвали 6%).

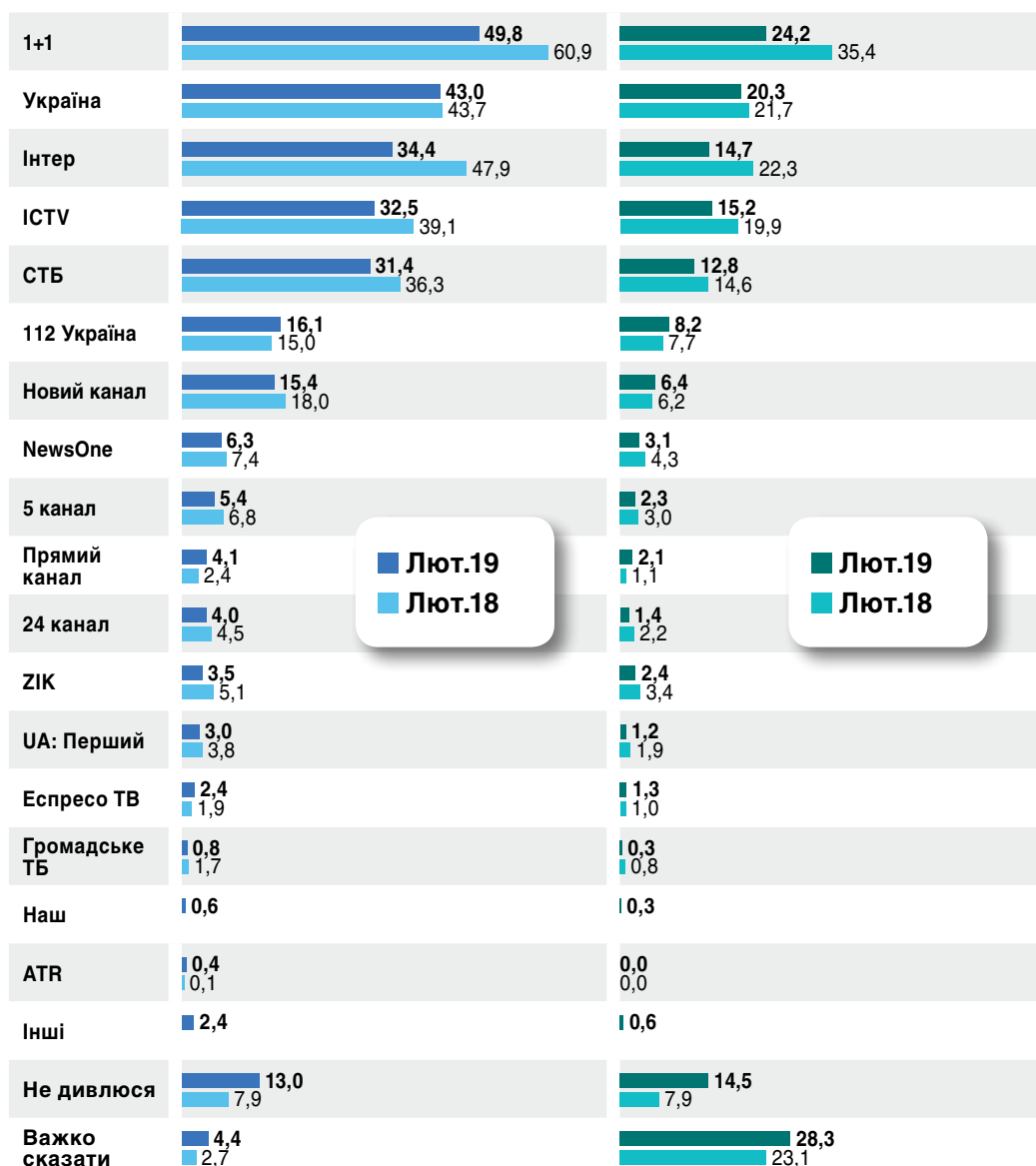
Діаграма 1.2.1

Які українські телеканали Ви найчастіше дивитеся?
До 5-ти відповідей.

Яким із цих українських телеканалів Ви найбільше довіряєте? До 5-ти відповідей.

(% серед усіх респондентів, n=2042)

Разом з цим, порівняно з лютим 2018 року знизилася популярність усіх топ-каналів, крім «України»: з 61% до 50% знизилася кількість тих, хто каже, що дивиться «1+1», з 48% до 34% – «Інтер», з 39% до 32.5% – ICTV, з 36% до 31% – СТБ.

Частка людей, які довіряють каналу, нижча, ніж частка тих, хто взагалі дивиться телеканал. Ті ж топ-5 каналів

мають найбільшу кількість тих, хто їм довіряє. Відносно найвищі показники має «1+1», якому довіряють 24% жителів України. Утім, рік тому таких людей було 35%. В меншій мірі, але також є тенденції до зниження показників у «Інтера» та ICTV.

В Таблиці 1.3.1 дані наведені у регіональному розрізі.

Таблиця 1.3.1

**Які українські телеканали Ви найчастіше дивитеся? /
Яким із цих українських телеканалів Ви найбільше довіряєте?**

(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику Респондент міг обрати до 5-ти відповідей	Захід (n=571)		Центр (n=712)		Південь (n=489)		Схід (n=270)	
	Дивляться	Довіряють	Дивляться	Довіряють	Дивляться	Довіряють	Дивляться	Довіряють
1+1	51.3	29.7	50.5	26.8	49.9	16.9	44.6	19.8
Україна	39.6	21.2	44.0	20.3	44.4	16.8	44.7	24.6
Інтер	26.3	10.8	31.6	15.4	42.2	14.5	43.4	21.0
ICTV	29.7	14.4	33.5	18.3	35.4	13.9	30.3	11.4
СТБ	26.3	10.7	32.5	14.2	38.0	12.6	26.4	13.5
112 Україна	12.2	4.0	18.7	10.1	15.4	8.7	18.7	10.6
Новий канал	15.6	5.5	18.4	8.4	11.2	4.0	15.0	7.5
NewsOne	1.9	0.7	7.3	3.9	8.8	4.0	8.0	4.2
5 канал	8.6	4.2	4.5	2.2	3.9	1.6	4.0	0.5
Прямий канал	4.4	3.3	6.3	2.3	1.7	1.1	2.5	0.9
24 канал	6.7	3.5	4.4	0.9	1.9	0.6	1.5	0.3
ZIK	6.6	3.8	3.1	2.4	1.4	1.0	2.6	2.0
UA: Перший	5.8	2.5	2.6	0.7	1.4	0.2	1.8	1.5
Еспресо ТВ	3.2	2.0	3.3	1.7	0.7	0.2	1.4	0.7
Громадське ТБ	1.0	0.2	0.8	0.6	0.8	0.2	0.3	0.0
Наш	0.2	0.2	0.4	0.1	0.5	0.5	2.3	0.9
ATR	0.2	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Інші	2.1	0.5	1.5	0.5	3.3	0.6	4.0	0.8
Не дивлюся	10.6	15.0	12.2	13.0	13.8	13.6	18.5	19.4
Важко сказати	2.9	17.9	5.9	28.4	4.8	39.8	3.3	27.7

* Сума у стовпчику більше 100%, оскільки респонденти могли обрати декілька варіантів відповідей.

Серед населення загалом існує слабка кристалізація розуміння, яких політиків просувають які телеканали – більшість респондентів не можуть співвіднести політиків з певними каналами (Таблиця 1.3.2). Відносно найбільш «вираженим» є розуміння, що «1+1» просуває В. Зеленського – таку думку висловлюють 24% респондентів. Далі – 21% респондентів вважають, що 5 канал просуває П. По-

рошенка, 11% – що «Інтер» просуває Ю. Бойка. В інших випадках відсотки нижчі.

В Таблиці 1.3.3 дані наведені не серед усього населення, а серед тих, хто дивиться телеканал. Навіть серед глядачів каналу більшість не може сказати, кого канал просуває (хоча визначеність з цього питання все-таки трохи вище, ніж серед населення загалом).

Таблиця 1.3.2

Яких політиків, на Ваш погляд, просувають телеканали?

(% серед усіх респондентів, n=2042)

% у стовпчику Респондент міг обрати декілька відповідей	1+1	Україна	Інтер	ІСТV	СТБ	112 Україна	Новий канал	NewsOne	5 канал	Прямий канал	24 канал	ZIK	UA: Перший	Еспресо ТВ	Громадське ТБ	Наш	ATR
Зеленський Володимир	24.4	2.0	2.9	2.0	3.5	2.3	1.5	2.0	0.7	0.7	0.5	0.4	0.4	0.2	0.4	0.1	0.1
Тимошенко Юлія	5.2	6.3	4.8	3.9	4.9	2.0	2.5	0.7	1.0	1.1	1.0	0.8	1.3	0.8	0.6	0.1	0.3
Порошенко Петро	5.0	8.8	5.7	5.3	5.3	5.1	2.8	2.3	21.3	7.7	2.0	1.1	6.2	1.9	1.5	0.5	1.1
Бойко Юрій	2.4	6.8	11.4	2.2	2.9	3.6	0.9	3.7	0.2	0.4	0.3	0.5	0.4	0.3	0.2	0.1	0.2
Ляшко Олег	2.3	6.6	3.2	2.4	2.2	1.8	1.6	0.7	0.7	0.4	0.4	0.3	0.7	0.2	0.4	0.1	0.1
Шевченко Олександр	2.3	1.3	0.8	0.8	0.9	0.4	0.6	0.0	0.4	0.2	0.1	0.6	0.6	0.2	0.4	0.2	0.1
Гриценко Анатолій	2.1	3.0	2.4	1.9	2.7	1.6	1.4	0.7	0.8	0.4	1.0	0.4	0.6	0.4	0.2	0.2	0.2
Вілкул Олександр	1.9	5.6	5.9	1.4	2.0	2.4	0.8	1.6	0.2	0.2	0.3	0.3	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1
Гройсман Володимир	1.4	1.3	1.0	0.7	0.9	1.1	0.7	0.2	1.3	0.9	0.4	0.2	0.7	0.2	0.2	0.1	0.1
Кличко Віталій	0.9	0.6	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4	0.5	0.6	0.5	0.2	0.3	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1
Мурасєв Євгеній	0.8	1.2	1.7	0.8	0.8	1.6	0.5	3.7	0.2	0.3	0.3	0.5	0.4	0.3	0.2	4.5	0.1
Садовий Андрій	0.8	1.5	1.7	1.0	0.9	0.7	0.8	0.3	0.5	0.5	2.3	1.9	0.4	0.5	0.3	0.0	0.1
Медведчук Віктор	0.7	1.4	2.4	0.9	1.5	3.7	0.5	2.5	0.2	0.2	0.5	0.5	0.6	0.1	0.2	0.1	0.1
Аваков Арсен	0.6	0.4	0.5	0.2	0.5	0.3	0.3	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.1	0.3	0.1	0.0	0.0
Рабінович Вадим	0.6	1.4	1.9	0.5	0.9	1.9	0.3	4.2	0.4	0.4	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2
Каплін Сергій	0.5	0.6	0.5	0.5	0.7	0.3	0.3	0.3	0.2	0.1	0.2	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Парубій Андрій	0.2	0.5	0.5	0.6	0.4	0.6	0.3	0.4	1.6	0.5	0.2	0.3	0.5	0.2	0.1	0.1	0.3
Жодного з них	2.5	2.7	2.5	4.1	3.1	3.1	3.9	2.2	1.3	3.0	2.2	2.8	3.2	2.6	2.1	2.1	2.0
Важко сказати / Відмова	64.0	73.1	74.9	81.7	79.9	81.8	86.8	85.6	74.7	86.1	91.7	90.9	88.1	92.9	94.3	91.9	95.6

Таблиця 1.3.3

Яких політиків, на Ваш погляд, просувають телеканали?

(% серед респондентів, які зараховують відповідний канал до топ-5, які вони дивляться найчастіше)

% у стовпчику Респондент міг обрати декілька відповідей	1+1	Україна	Інтер	ICTV	СТБ	112 Україна	Новий канал	NewsOne	5 канал	Прямий канал	24 канал	ZIK	UA: Перший	Еспресо ТВ
Зеленський Володимир	33.0	3.1	4.0	2.6	6.2	5.4	3.8	7.3	2.6	4.8	0.0	1.0	1.2	0.0
Тимошенко Юлія	7.7	10.4	8.6	6.5	9.1	6.3	6.7	3.9	4.2	5.1	6.2	8.9	2.7	5.2
Порошенко Петро	6.7	13.0	9.5	7.7	9.5	11.5	5.0	9.4	43.2	23.2	8.6	4.7	8.0	10.8
Бойко Юрій	3.5	10.3	13.8	2.6	4.0	11.6	1.4	24.7	0.0	1.2	0.0	2.8	1.9	1.5
Шевченко Олександр	3.3	2.4	1.3	1.5	1.2	1.1	1.6	0.0	0.6	1.4	2.2	4.5	1.2	0.0
Ляшко Олег	2.9	11.0	4.8	3.8	3.3	5.5	2.9	2.6	3.1	0.9	0.0	2.0	1.2	0.0
Вілкул Олександр	2.5	7.9	6.1	2.2	1.6	7.0	2.6	12.2	0.0	0.9	0.0	2.8	0.0	0.0
Гриценко Анатолій	2.3	5.1	3.1	3.0	3.7	5.1	3.9	1.9	1.3	4.1	3.2	1.0	2.1	0.0
Гройсман Володимир	1.6	2.2	1.0	1.1	2.0	3.8	1.3	0.0	2.6	4.4	3.2	1.0	2.4	0.0
Садовий Андрій	1.3	2.0	2.2	1.3	1.2	1.5	2.2	1.0	2.2	4.7	11.2	10.1	0.8	3.0
Кличко Віталій	0.9	0.7	0.4	0.2	0.6	0.4	0.6	2.8	2.4	2.1	0.0	2.0	1.2	0.0
Мураєв Євгеній	0.9	2.4	1.8	1.6	1.4	2.6	2.0	14.8	0.0	0.0	0.0	2.4	1.2	3.0
Медведчук Віктор	0.8	1.4	1.8	0.1	1.7	8.6	0.9	18.0	0.0	2.0	3.9	2.0	1.3	0.0
Аваков Арсен	0.8	0.5	0.1	0.0	0.4	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	2.8
Каплін Сергій	0.7	0.5	0.4	0.1	0.7	0.4	0.6	0.0	0.0	0.0	0.9	1.0	0.0	1.5
Рабінович Вадим	0.4	1.8	2.2	0.4	1.1	6.1	0.4	22.8	0.7	0.0	1.0	1.0	1.5	0.0
Парубій Андрій	0.4	0.7	0.3	0.7	0.1	1.4	0.0	3.0	1.9	1.5	1.8	2.0	0.0	0.0
Жодного	2.4	2.4	2.6	4.9	3.7	5.2	3.5	4.0	0.7	2.7	5.4	6.3	7.2	4.5
Важко сказати / Відмова	54.5	63.7	69.4	75.4	71.3	61.8	77.8	54.2	48.6	63.9	71.4	67.7	79.8	78.1

39% українців дивляться які-небудь політичні ток-шоу: найбільш популярними є «Свобода слова» (20%) і «Право на владу» (15%) (Діаграма 1.2.2). По 5-6% говорили про «Пульс», «Український формат», «Народ проти», 3.5% – про «Ехо України». В Таблиці 1.3.3 дані наведені не серед усього населення, а серед тих, хто дивиться телеканал. Навіть серед гляда-

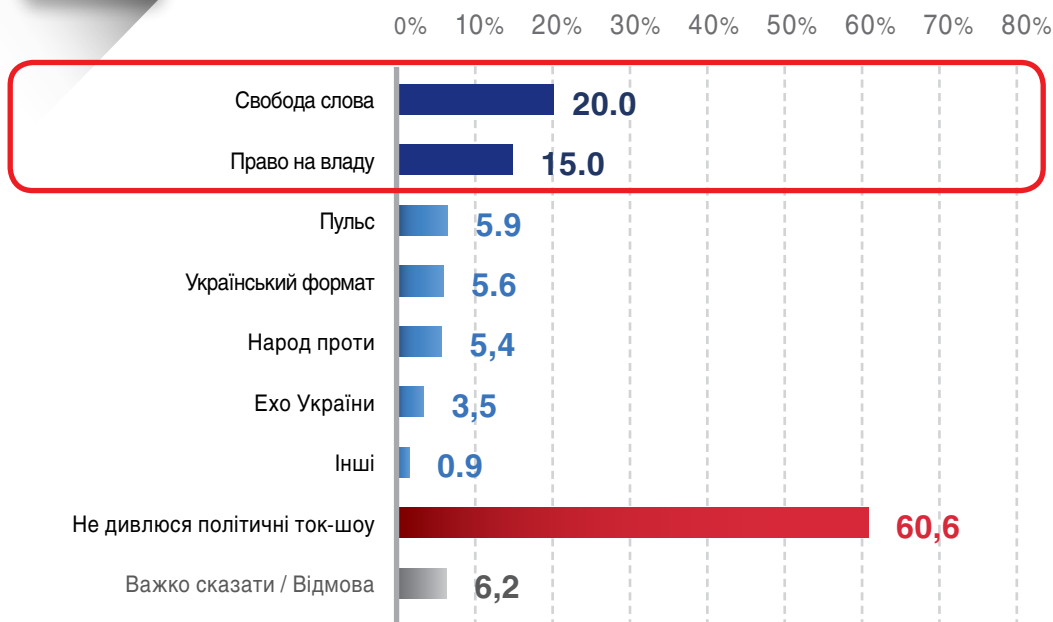
чів каналу більшість не може сказати, кого канал просуває (хоча визначеність з цього питання все-таки трохи вище, ніж серед населення загалом).

Якщо на Заході України 48% дивляться ток-шоу, то в Центрі показник уже нижчий – 42% (Таблиця 1.3.4). Далі він ще знижується до 33% на Півдні і 28% на Сході.

Діаграма 1.2.2

Які політичні ток-шоу Ви дивитеся?

(% серед усіх респондентів, n=2042; респондент міг обрати декілька відповідей)

Таблиця 1.3.4

Які політичні ток-шоу Ви дивитеся?

(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику Респондент міг обрати декілька відповідей	% респондентів макрорегіону...			
	Захід (n=571)	Центр (n=712)	Південь (n=489)	Схід (n=270)
Свобода слова	24.7	20.7	19.7	9.5
Право на владу	17.8	16.1	12.5	10.8
Пульс	3.3	5.3	8.0	8.6
Український формат	3.2	8.1	7.2	1.0
Народ проти	6.2	5.0	5.6	4.6
Ехо України	3.7	3.4	3.9	2.5
Інші	0.7	1.0	1.4	0.4
Не дивлюся політичні ток-шоу	52.3	58.2	66.9	71.6
Важко сказати / Відмова	9.4	7.1	2.9	3.3

1.3

Отримання і довіра до інформації від українських інтернет-ЗМІ

Топ-Інтернет-ЗМІ за охопленням / популярністю значно поступаються топ-телеканалам: відносно найбільш популярними є «Обозреватель» (8% зараховують

цей сайт до топ-5, які найчастіше читають), «Корреспондент» (7.5%), «Сегодня» (7%), УНІАН (6%) (Діаграма 1.3.1). Інші сайти називали не більше 4% респондентів.

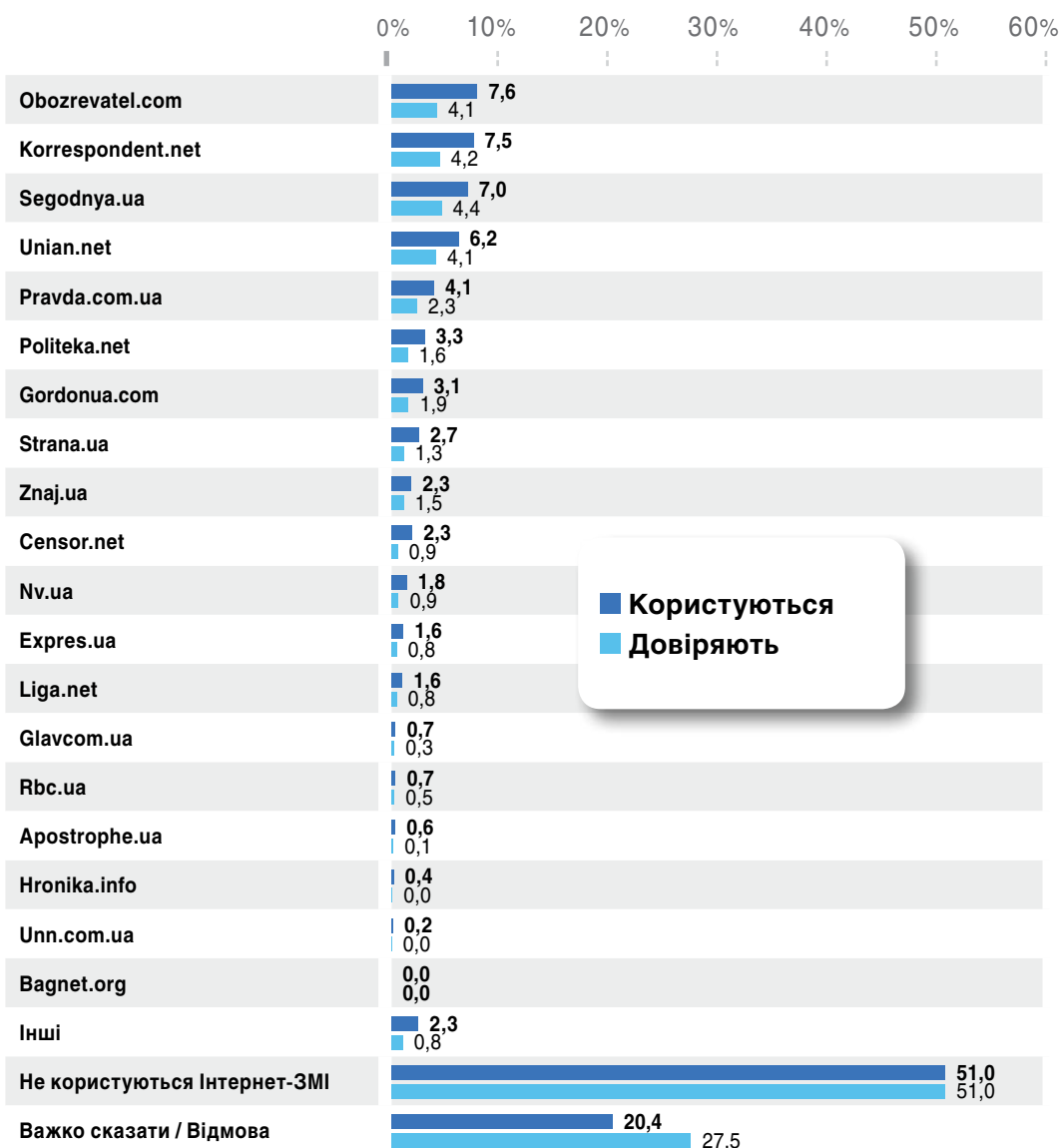
Діаграма 1.3.1

Які Інтернет-ЗМІ Ви найчастіше читаєте? До 5-ти відповідей. / Яким із перелічених нижче Інтернет-майданчиків Ви найбільше довіряєте?

До 5-ти відповідей.

(% серед усіх респондентів, n=2042)

В Таблиці 1.3.1 дані наведені у регіональному розрізі.

Таблиця 1.3.1

Які Інтернет-ЗМІ Ви найчастіше читаєте? До 5-ти відповідей. /
Яким із перелічених нижче Інтернет-майданчиків Ви найбільше довіряєте?
До 5-ти відповідей
 (% серед усіх респондентів)

% у стовпчику Респондент міг обрати до 5-ти відповідей	Захід (n=571)		Центр (n=712)		Південь (n=489)		Схід (n=270)	
	Читають	Довіряють	Читають	Довіряють	Читають	Довіряють	Читають	Довіряють
Obozrevatel.com	4.3	1.8	10.4	6.6	8.2	3.3	6.1	3.8
Korrespondent.net	3.3	1.7	8.9	5.7	12.3	5.8	3.8	2.2
Segodnya.ua	4.4	2.9	8.2	6.1	8.5	3.9	6.6	3.9
Unian.net	8.4	6.3	7.7	4.8	3.1	1.7	3.4	2.3
Pravda.com.ua	5.2	4.3	4.3	1.7	4.1	1.8	1.7	0.6
Politeka.net	1.2	0.9	3.8	2.6	5.5	1.9	1.9	0.3
Gordonua.com	1.3	0.6	5.6	3.7	1.9	1.1	2.8	1.4
Strana.ua	1.4	0.6	3.8	1.7	3.4	1.6	0.7	0.9
Znaj.ua	1.8	1.0	4.7	3.2	1.0	0.6	0.0	0.0
Censor.net	1.5	0.6	4.1	1.9	1.4	0.5	1.0	0.0
Nv.ua	3.6	1.1	2.4	1.8	0.0	0.0	0.0	0.0
Expres.ua	2.9	1.5	1.3	0.7	0.7	0.5	1.4	0.2
Liga.net	0.7	0.4	2.4	1.5	1.7	0.6	0.9	0.4
Glavcom.ua	0.4	0.0	1.1	0.7	0.5	0.0	1.1	0.5
Rbc.ua	0.8	1.0	0.7	0.1	0.9	0.4	0.0	0.3
Apostrophe.ua	0.0	0.0	1.5	0.2	0.2	0.2	0.0	0.0
Hronika.info	0.2	0.0	0.4	0.0	0.5	0.2	0.6	0.0
Unn.com.ua	0.0	0.1	0.5	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0
Bagnet.org	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Інші	2.2	0.6	1.6	0.6	3.7	1.1	1.5	1.1
Не користуються Інтернет-ЗМІ	54.4	54.6	48.8	48.1	42.9	43.0	64.7	65.6
Важко сказати / Відмова	19.7	25.4	16.2	22.8	28.9	39.7	16.6	21.3

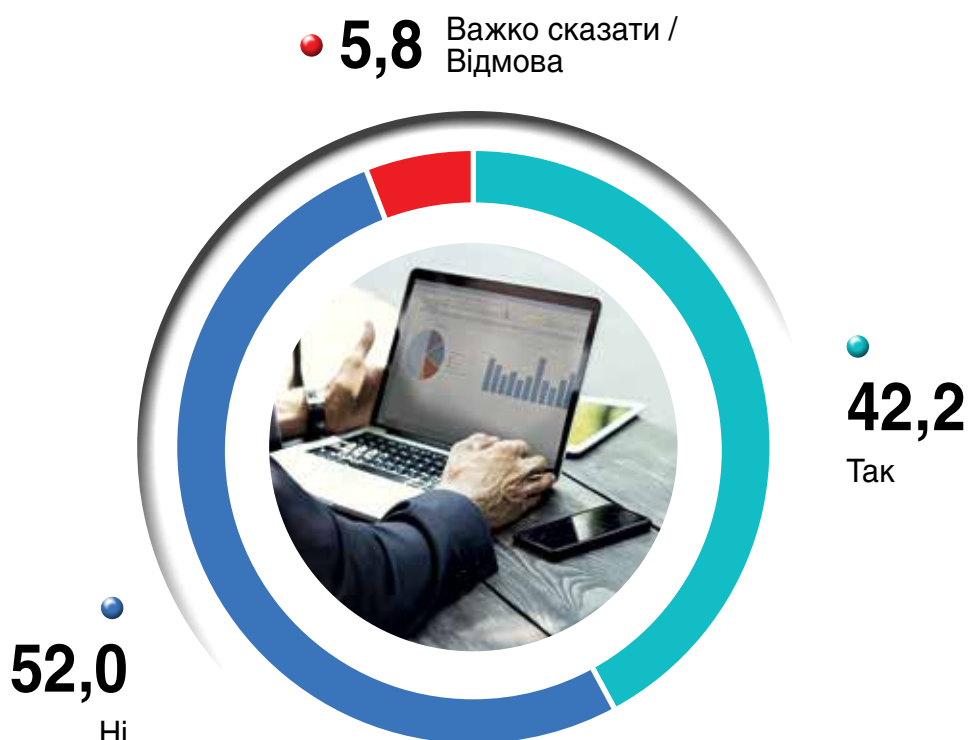
42% тих, хто читають Інтернет-сайти, стверджують, що вони користуються інструментами, які відключають рекламу в Інтернеті (Діаграма 1.3.2).

Діаграма 1.3.2

**Чи користуєтеся Ви інструментами,
які відключають рекламу в Інтернеті?**

(% серед респондентів, які назвали принаймні 1 Інтернет-сайт,
який вони часто читають, n=544)

1.4

Користування соціальними мережами

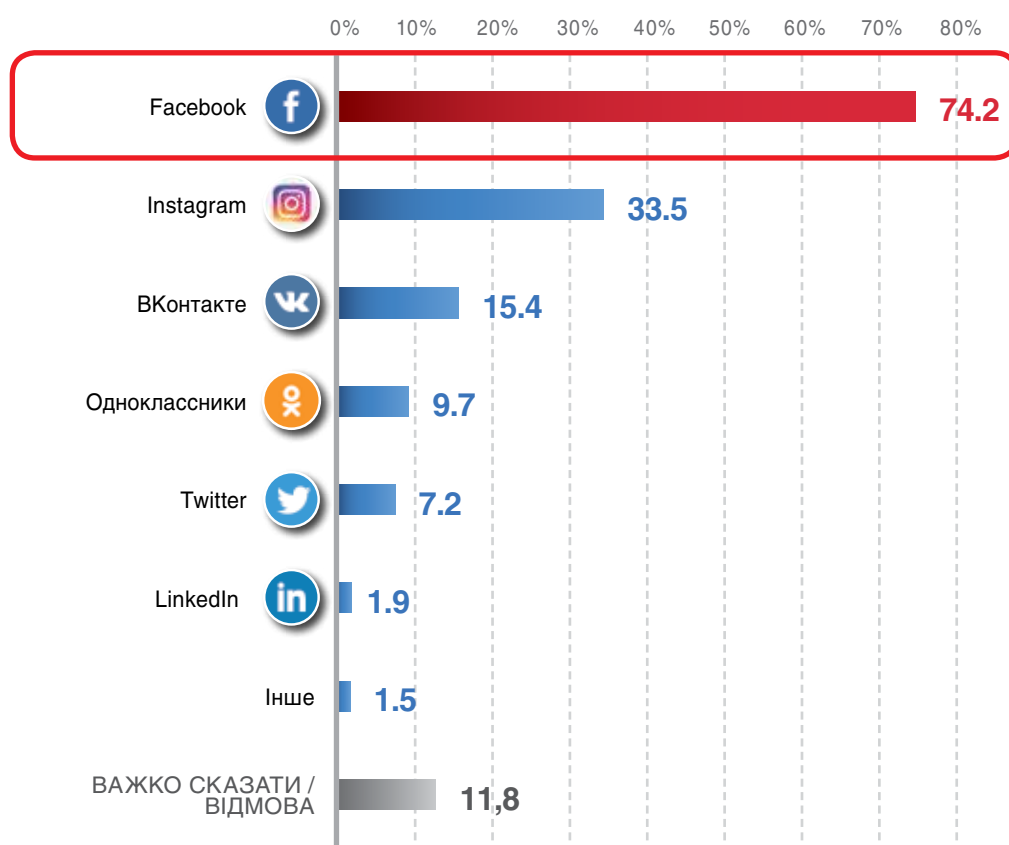
Серед тих українців, для яких соціальні мережі є топ-джерелом інформації, **74% користуються Facebook**, ще 33.5% користуються Instagram (Діаграма 1.4.1). Разом з цим, 15% говорять про «ВКонтакте», 10% – про «Однокласники». Загалом, кожен п'ятий українець, який активно «черпає» інформацію з соціальних мереж, робить це з російських соціальних мереж.

Діаграма 1.4.1

Які з соцмереж Ви використовуєте для отримання інформації про стан справ в Україні та світі?

(% серед респондентів, які отримують з соціальних мереж інформацію про події в Україні загалом, на Донбасі, у світі, n=529; респондент міг обрати декілька відповідей)

Серед усіх окремих верств домінує Facebook (Таблиця 1.4.1). Разом з цим, серед молоді до 30 років Instagram близько наближається до лідера (79% у Facebook, 54% у Instagram), а серед студентської молоді взагалі вони мають однакову поширеність (відповідно, 72% і 67%).

Для більшості активних користувачів соціальних мереж (56%) основною причиною користування ними для отримання інформації про актуальні події є зручність, оскільки багато інформації з різних джерел зібрано в одному місці. Ще 31% аргументують свою позицію тим, що інформація з'являється швидше, ніж у ЗМІ.

Таблиця 1.4.1

Які Інтернет-ЗМІ Ви найчастіше читаєте? До 5-ти відповідей. /
Яким із перелічених нижче Інтернет-майданчиків Ви найбільше довіряєте?
До 5-ти відповідей
 (% серед усіх респондентів)

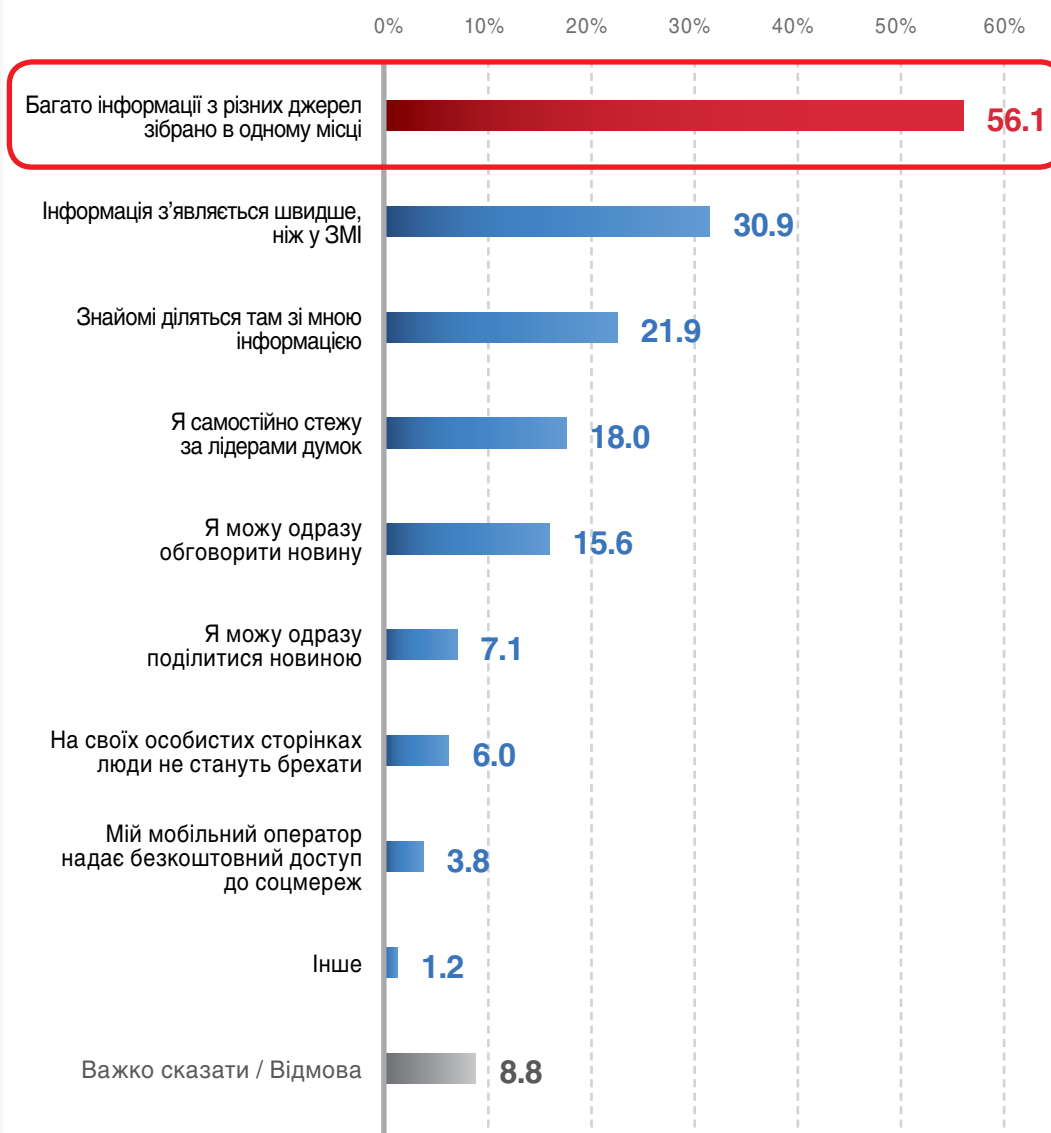
% у рядку Респондент міг обрати декілька відповідей	Facebook	Instagram	ВКонтакте	Одноклассники	Twitter	LinkedIn	Інше	Важко сказати / Відмова
РЕГІОН								
- Захід (n=153)	79.2	21.3	6.7	2.5	4.2	3.5	2.2	6.6
- Центр (n=174)	77.5	34.4	11.9	8.6	10.3	0.0	0.7	12.5
- Південь (n=134)	68.7	38.8	18.3	17.5	7.8	2.8	2.8	15.8
- Схід (n=68)	68.0	41.9	33.0	9.5	3.6	2.1	0.0	11.1
ТИП НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ								
- село (n=115)	75.9	35.8	13.5	7.4	9.9	1.0	0.9	8.7
- маленьке місто (до 20 тис.) / СМТ (n=91)	75.0	38.0	11.6	13.5	7.5	2.3	1.1	9.1
- середнє місто (20-99 тис.) (n=62)	77.3	37.7	18.2	6.6	4.4	0.0	3.5	13.6
- велике місто (100 тис. і більше) (n=261)	72.5	30.0	16.9	10.0	6.6	2.6	1.5	13.6
ВІКОВІ ВЕРСТВИ								
- 18-29 років (n=166)	78.7	54.1	19.1	5.9	11.5	3.0	0.8	4.4
- 30-39 років (n=143)	74.7	29.9	19.2	9.2	6.0	0.8	1.2	11.2
- 40-49 років (n=103)	76.1	27.0	9.7	10.1	5.0	2.1	1.9	12.6
- 50-59 років (n=79)	75.2	12.4	13.4	14.9	5.0	0.0	3.0	15.9
ОСНОВНИЙ РІД ЗАНЯТЬ								
- робітник (промисловість, с/г) (n=85)	72.5	33.3	15.7	10.8	6.8	1.7	3.2	7.6
- службовець (n=67)	63.6	27.8	13.9	9.6	10.5	0.9	0.0	20.5
- спеціаліст (n=131)	82.7	36.0	16.5	9.6	7.7	1.5	0.8	10.1
- індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер (n=46)	70.6	30.7	20.0	3.8	10.4	3.8	0.0	10.0
- домогосподарка (n=62)	86.8	26.5	13.1	1.9	2.7	0.0	1.8	6.4
- на пенсії (n=49)	43.3	12.6	8.0	22.9	2.4	3.8	2.0	36.4
- учень, студент (n=35)	71.6	67.3	12.1	3.7	11.4	7.0	3.8	3.2

Діаграма 1.4.2

Чому Ви активно користуєтеся соцмережами для отримання інформації про стан справ в Україні та світі?

(% серед респондентів, які отримують з соціальних мереж інформацію про події в Україні загалом, на Донбасі, у світі, n=529; респондент міг обрати декілька відповідей)

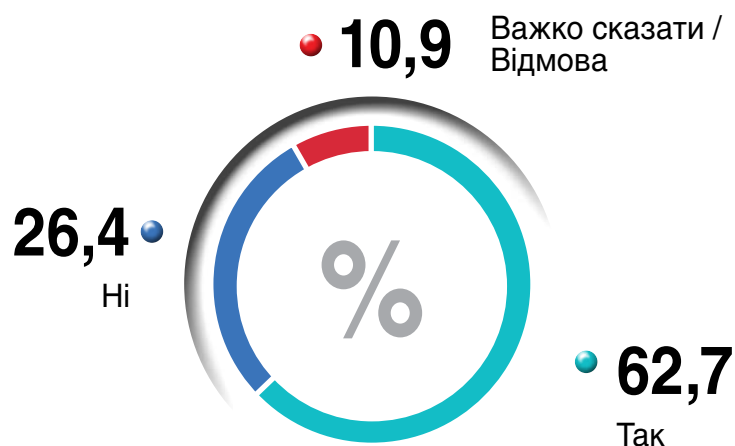
Більшість користувачів соціальних мереж (63%) відзначають, щовпродовж останнього місяця вони бачили політичну рекламу (Діаграма 1.4.3).

Більшість користувачів соціальних мереж як у регіональному вимірі, так і у віковому вимірі відзначають політичну рекламу в соціальних мережах (Таблиця 1.4.2).

Діаграма 1.4.3

Чи бачили Ви протягом останнього місяця політичну рекламу в соціальних мережах?

(% серед респондентів, які отримують з соціальних мереж інформацію про події в Україні загалом, на Донбасі, у світі, n=529)

Таблиця 1.4.2

Чи бачили Ви протягом останнього місяця політичну рекламу в соціальних мережах?

(% серед респондентів відповідної верстви)

100% у рядку	Так	Ні	Важко сказати / Відмова
РЕГІОН			
- Захід (n=153)	59.0	26.4	14.6
- Центр (n=174)	70.5	21.8	7.7
- Південь (n=134)	65.0	22.3	12.8
- Схід (n=68)	45.7	45.4	8.9
ВІКОВІ ВЕРСТВИ			
- 18-29 років (n=166)	65.3	26.0	8.7
- 30-39 років (n=143)	62.9	24.4	12.7
- 40-49 років (n=102)	65.0	23.1	12.0
- 50-59 років (n=79)	66.6	25.3	8.0

3 з 4 активних користувачів соціальних мереж (77%) погоджуються, що в них багато дезінформації і фейків (Діаграма 1.4.3). Водночас, 51% вважають, що в першу чергу заходи з боротьби з ними мають вживати власники і керівники мереж, 39% – держава, 28% – самі користувачі мереж.

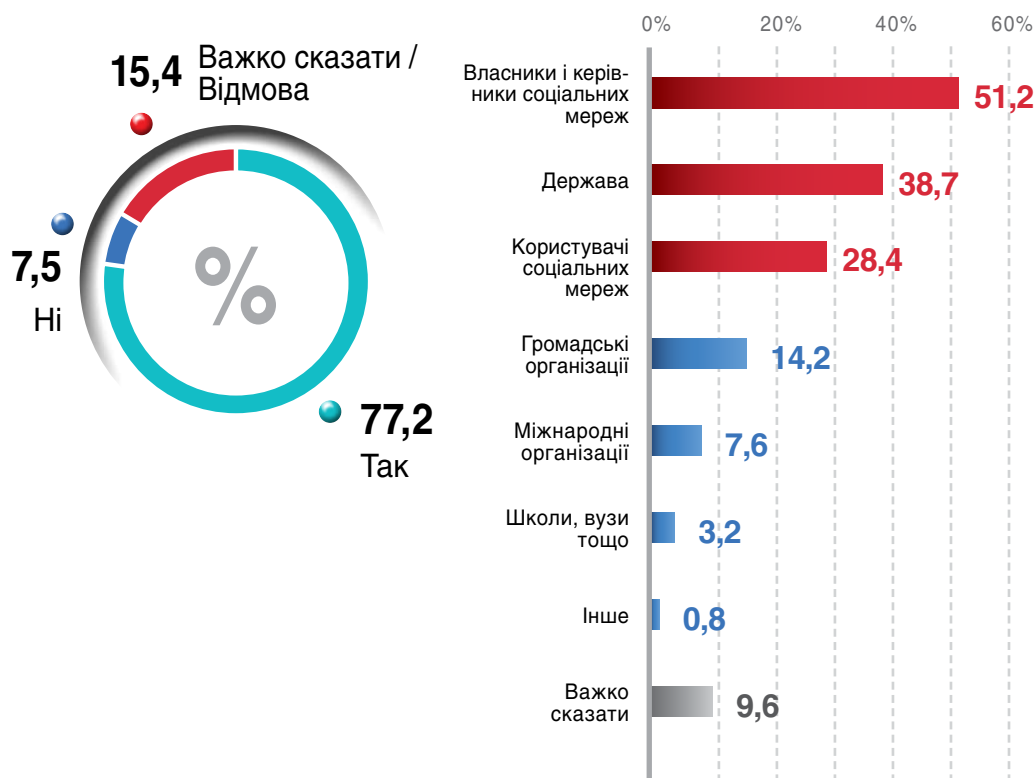
Діаграма 1.4.3

Чи вважаєте Ви, що в соціальних мережах багато дезінформації і фейків?

Хто має вживати заходів, щоб у соціальних мережах не розповсюджувалися фейки і дезінформація? До 3-х відповідей.

(% серед респондентів, які отримують з соціальних мереж інформацію про події в Україні загалом, на Донбасі, у світі, n=529)

1.5

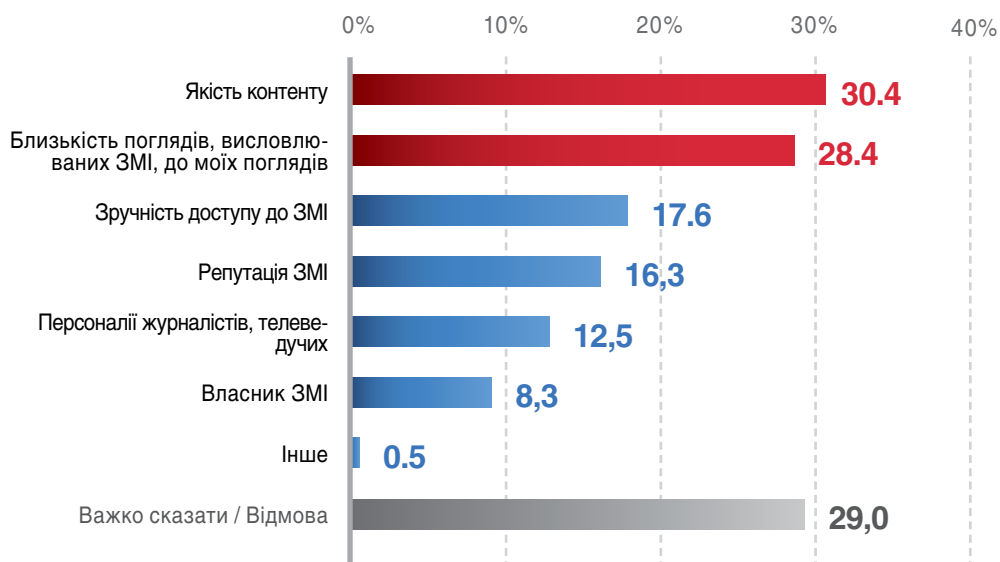
Критерії вибору ЗМІ як джерела інформації

Топ-2 критеріями, яким ЗМІ користуватися, є **якість контенту** (про це говорять 30% українців) і **близькість поглядів** (28%) (Діаграма 1.5.1).

Діаграма 1.5.1

Що для Вас важливо при виборі ЗМІ в якості джерела інформації?
(% серед усіх респондентів, n=2042; респондент міг обрати декілька відповідей)

В Таблиці 1.5.1 дані наведені у регіональному розрізі.

Таблиця 1.5.1

Що для Вас важливо при виборі ЗМІ в якості джерела інформації?
(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику Респондент міг обрати декілька відповідей	% респондентів макрорегіону...			
	Захід (n=571)	Центр (n=712)	Південь (n=489)	Схід (n=270)
Якість контенту	29.5	30.3	36.7	20.8
Близькість поглядів, висловлюваних ЗМІ, до моїх поглядів	21.3	32.0	33.2	24.8
Зручність доступу до ЗМІ	19.6	15.2	16.1	22.2
Репутація ЗМІ	18.5	15.6	16.6	13.2
Персоналії журналістів, телеведучих	11.1	11.9	16.0	10.7
Власник ЗМІ	8.4	7.6	9.1	8.3
Інше	0.1	0.4	0.2	2.2
Важко сказати / Відмова	29.9	27.4	22.1	43.6

В Таблиці 1.5.2 критерії наведені серед глядачів топ-телеканалів України.

Таблиця 1.5.2

Що для Вас важливо при виборі ЗМІ в якості джерела інформації?

(% серед респондентів, які зараховують відповідний канал до топ-5, які вони дивляться найчастіше)

% у стовпчику Респондент міг обрати декілька відповідей	1+1	Україна	Інтер	ІСТV	СТБ	112 Україна	Новий канал	NewsOne	5 канал
Якість контенту	31.2	27.6	27.0	33.1	32.5	28.7	36.3	30.1	24.8
Близькість поглядів, висловлюваних ЗМІ, до моїх поглядів	32.2	31.8	33.8	29.1	30.5	36.8	27.3	41.7	27.8
Зручність доступу до ЗМІ	18.2	19.7	19.5	17.7	16.5	22.6	16.0	19.5	18.5
Репутація ЗМІ	15.6	16.0	14.5	16.9	16.8	19.5	16.5	29.1	29.0
Персоналії журналістів, телеведучих	14.3	14.8	15.7	11.7	13.4	20.4	8.6	22.9	16.9
Власник ЗМІ	8.5	6.0	6.7	9.1	7.3	7.8	7.8	14.0	9.7
Інше	0.2	0.6	0.4	0.3	0.9	0.7	1.0	0.5	0.0
Важко сказати / Відмова	24.7	25.7	27.0	24.8	23.7	24.3	27.9	19.8	20.0

Найменше респондентів готові продовжити користуватися ЗМІ, якщо вони будуть виступати за легалізацію легких наркотиків, проституції (6% продовжать проти 76%, які перестануть), на підтримку ЛГБТ-спільноти (6% проти 55%), просуватимуть антидемократичні меседжі (3.5% проти 73%) чи ксенофобські заяви (3% проти 70%) (Діаграма 1.5.1). У випадку підтримки ЗМІ мігрантів 25% продовжать користуватися, а 34% – перестануть, підтримки цензури – 22% проти 48%, підтримки обмеження доступу до російських ЗМІ і сайтів – 19% проти 50.5%.

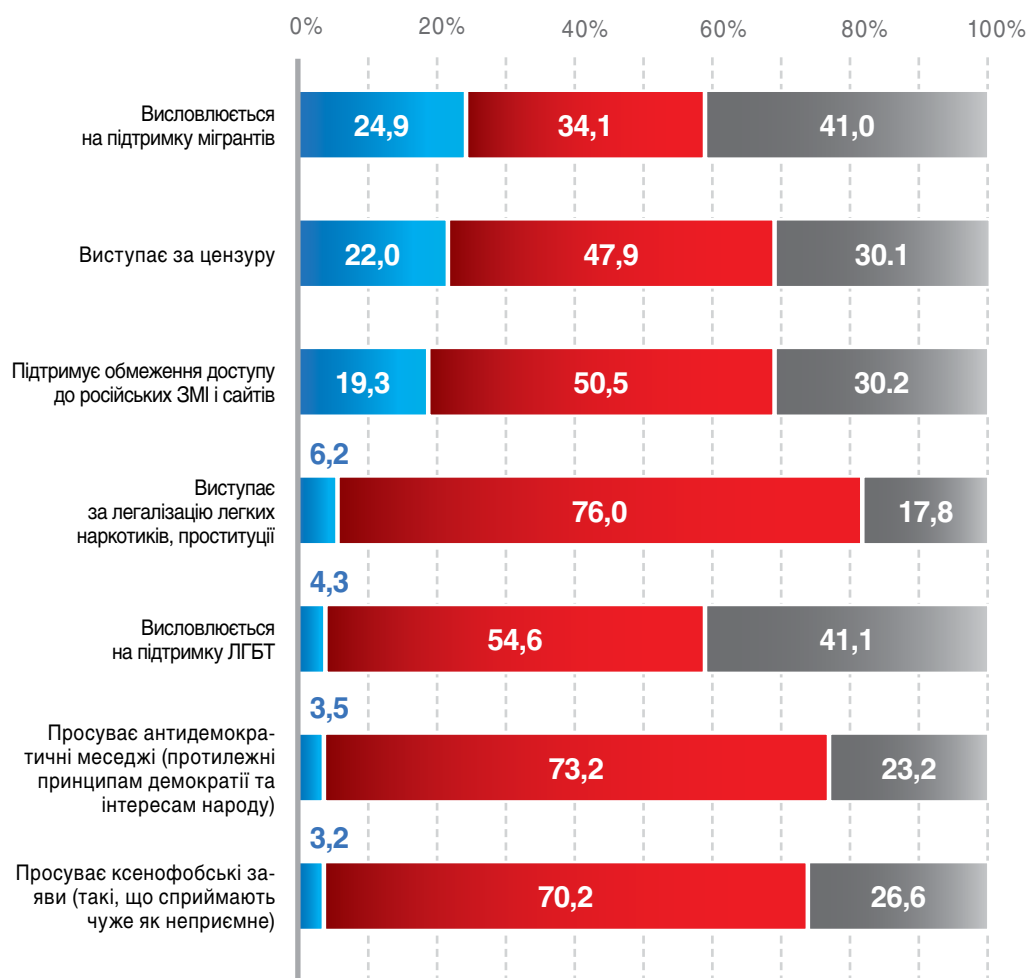
Діаграма 1.5.1

Чи будете Ви користуватися інформацією зі ЗМІ, яке постійно просуває...?

(% серед усіх респондентів, n=2042)

● Так ● Ні ● Важко сказати / Відмова

В Таблиці 1.5.3 дані наведені у регіональному розрізі.

Таблиця 1.5.3

Чи будете Ви користуватися інформацією зі ЗМІ, яке постійно просуває...?

(% серед усіх респондентів)

100% у стовпчику	% респондентів макрорегіону...			
	Захід (n=571)	Центр (n=712)	Південь (n=489)	Схід (n=270)
АНТИДЕМОКРАТИЧНІ МЕСЕДЖІ (ПРОТИЛЕЖНІ ПРИНЦИПАМ ДЕМОКРАТІЇ ТА ІНТЕРЕСАМ НАРОДУ)				
Так	2.7	5.9	1.7	2.5
Ні	76.4	68.6	80.8	65.1
Важко сказати / Відмова	20.9	25.5	17.5	32.4
КСЕНОФОБСЬКІ ЗАЯВИ (ТАКІ, ЩО СПРИЙМАЮТЬ ЧУЖЕ ЯК НЕПРИЄМНЕ)				
Так	4.3	5.3	0.6	0.9
Ні	72.4	66.2	78.8	60.3
Важко сказати / Відмова	23.3	28.5	20.6	38.9
ВИСТУПАЄ ЗА ЦЕНЗУРУ				
Так	17.2	28.5	12.5	32.5
Ні	51.7	42.3	58.9	34.4
Важко сказати / Відмова	31.1	29.2	28.6	33.2
ПІДТРИМУЄ ОБМЕЖЕННЯ ДОСТУПУ ДО РОСІЙСЬКИХ ЗМІ І САЙТІВ				
Так	23.6	28.0	8.5	8.4
Ні	45.5	42.9	63.6	55.6
Важко сказати / Відмова	30.9	29.1	28.0	36.1
ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ НА ПІДТРИМКУ ЛГБТ				
Так	2.8	8.1	2.9	0.4
Ні	62.0	49.5	57.3	47.7
Важко сказати / Відмова	35.2	42.3	39.7	51.9
ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ НА ПІДТРИМКУ МІГРАНТІВ				
Так	25.9	28.8	19.9	22.5
Ні	38.0	32.9	36.1	26.1
Важко сказати / Відмова	36.1	38.4	44.0	51.4
ВИСТУПАЄ ЗА ЛЕГАЛІЗАЦІЮ ЛЕГКИХ НАРКОТИКІВ, ПРОСТИТУЦІЇ				
Так	5.5	10.9	3.1	1.2
Ні	76.8	71.1	80.7	78.5
Важко сказати / Відмова	17.7	18.1	16.2	20.3

В Таблиці 1.5.4 дані наведені серед респондентів, які часто дивляться відповідний телеканал. Як можна бачити, глядачі різних каналів досить подібні у своїх настроях.

Таблиця 1.5.4

Чи будете Ви користуватися інформацією зі ЗМІ, яке постійно просуває...?

(% серед респондентів, які зараховують відповідний канал до топ-5, які вони дивляться найчастіше)

100% у стовпчику	1+1	Україна	Інтер	ICTV	СТБ	112 Україна	Новий канал	NewsOne	5 канал
АНТИДЕМОКРАТИЧНІ МЕСЕДЖІ (ПРОТИЛЕЖНІ ПРИНЦИПАМ ДЕМОКРАТІЇ ТА ІНТЕРЕСАМ НАРОДУ)									
Так	3.6	2.1	2.5	3.7	3.1	3.5	5.4	4.2	4.2
Ні	76.3	77.2	75.8	77.2	76.6	74.8	70.9	79.7	80.1
Важко сказати / Відмова	20.1	20.7	21.7	19.1	20.3	21.7	23.8	16.1	15.8
КСЕНОФОБСЬКІ ЗАЯВИ (ТАКІ, ЩО СПРИЙМАЮТЬ ЧУЖЕ ЯК НЕПРИЄМНЕ)									
Так	2.8	2.7	2.1	3.1	2.8	2.6	7.5	4.9	4.7
Ні	72.8	73.0	73.3	76.6	72.7	71.7	66.2	76.3	72.8
Важко сказати / Відмова	24.3	24.3	24.5	20.2	24.4	25.7	26.4	18.8	22.4
ВИСТУПАЄ ЗА ЦЕНЗУРУ									
Так	22.5	22.2	22.9	20.5	20.9	28.6	25.4	24.3	24.1
Ні	50.5	49.7	48.0	53.2	50.4	48.2	44.8	60.4	56.2
Важко сказати / Відмова	27.0	28.1	29.2	26.3	28.7	23.3	29.8	15.3	19.7
ПІДТРИМУЄ ОБМЕЖЕННЯ ДОСТУПУ ДО РОСІЙСЬКИХ ЗМІ І САЙТІВ									
Так	20.4	17.7	14.3	22.3	20.2	18.9	26.6	15.2	30.4
Ні	50.3	52.6	55.4	51.2	50.2	53.4	42.1	63.3	50.3
Важко сказати / Відмова	29.3	29.7	30.4	26.5	29.6	27.7	31.2	21.5	19.3
ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ НА ПІДТРИМКУ ЛГБТ									
Так	3.6	3.9	3.2	3.6	4.3	4.6	5.7	7.0	4.0
Ні	58.2	56.4	53.9	59.7	56.9	53.7	52.2	53.6	65.1
Важко сказати / Відмова	38.2	39.8	42.9	36.6	38.8	41.7	42.1	39.4	30.8
ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ НА ПІДТРИМКУ МІГРАНТІВ									
Так	25.8	25.2	25.4	26.4	24.0	28.6	30.9	22.1	35.2
Ні	34.5	37.0	34.7	36.0	36.0	28.6	27.1	30.8	41.9
Важко сказати / Відмова	39.6	37.8	39.8	37.5	40.0	42.8	42.0	47.1	22.9
ВИСТУПАЄ ЗА ЛЕГАЛІЗАЦІЮ ЛЕГКИХ НАРКОТИКІВ, ПРОСТИТУЦІЇ									
Так	5.7	4.9	3.4	7.7	3.5	5.8	7.2	10.2	10.0
Ні	79.9	81.2	80.8	79.2	81.2	80.2	75.7	82.4	79.3
Важко сказати / Відмова	14.4	13.9	15.8	13.1	15.4	14.0	17.2	7.4	10.7

В Таблиці 1.5.5-7 дані наведені серед категорій населення за типом населеного пункту проживання, віком і родом занять.

Таблиця 1.5.5

Чи будете Ви користуватися інформацією зі ЗМІ, яке постійно просуває...?

(% серед респондентів відповідної верстви)

100% у стовпчику	Тип населеного пункту			
	Село	Маленьке місто / СМТ	Середнє місто	Велике місто
АНТИДЕМОКРАТИЧНІ МЕСЕДЖІ (ПРОТИЛЕЖНІ ПРИНЦИПАМ ДЕМОКРАТІЇ ТА ІНТЕРЕСАМ НАРОДУ)				
Так	3.6	1.0	3.8	4.2
Ні	72.5	73.8	84.7	71.6
Важко сказати / Відмова	23.9	25.2	11.5	24.2
КСЕНОФОБСЬКІ ЗАЯВИ (ТАКІ, ЩО СПРИЙМАЮТЬ ЧУЖЕ ЯК НЕПРИЄМНЕ)				
Так	2.6	2.3	5.6	3.5
Ні	70.8	68.5	81.6	68.2
Важко сказати / Відмова	26.5	29.1	12.8	28.3
ВИСТУПАЄ ЗА ЦЕНЗУРУ				
Так	20.1	23.1	29.7	21.8
Ні	48.7	41.5	54.1	48.1
Важко сказати / Відмова	31.2	35.3	16.2	30.1
ПІДТРИМУЄ ОБМЕЖЕННЯ ДОСТУПУ ДО РОСІЙСЬКИХ ЗМІ І САЙТІВ				
Так	20.1	16.9	26.0	18.2
Ні	49.8	50.4	55.7	50.1
Важко сказати / Відмова	30.1	32.7	18.2	31.7
ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ НА ПІДТРИМКУ ЛГБТ				
Так	1.9	1.1	7.9	6.4
Ні	54.5	53.1	69.3	52.5
Важко сказати / Відмова	43.7	45.8	22.8	41.0
ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ НА ПІДТРИМКУ МІГРАНТІВ				
Так	28.1	18.2	34.3	22.9
Ні	32.3	37.7	32.0	34.8
Важко сказати / Відмова	39.6	44.1	33.7	42.3
ВИСТУПАЄ ЗА ЛЕГАЛІЗАЦІЮ ЛЕГКИХ НАРКОТИКІВ, ПРОСТИТУЦІЇ				
Так	4.2	2.7	11.7	7.6
Ні	77.7	77.4	78.3	74.1
Важко сказати / Відмова	18.1	19.9	10.0	18.3

Таблиця 1.5.6

Чи будете Ви користуватися інформацією зі ЗМІ, яке постійно просуває...?

(% серед респондентів відповідної верстви)

100% у стовпчику	ВІК					
	18-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
АНТИДЕМОКРАТИЧНІ МЕСЕДЖІ (ПРОТИЛЕЖНІ ПРИНЦИПАМ ДЕМОКРАТІЇ ТА ІНТЕРЕСАМ НАРОДУ)						
Так	3.6	4.5	2.0	3.6	5.1	2.1
Ні	69.1	79.7	75.2	72.7	73.4	67.0
Важко сказати / Відмова	27.3	15.8	22.8	23.8	21.5	30.8
КСЕНОФОБСЬКІ ЗАЯВИ (ТАКІ, ЩО СПРИЙМАЮТЬ ЧУЖЕ ЯК НЕПРИЄМНЕ)						
Так	4.1	3.1	2.1	3.1	3.5	3.6
Ні	68.1	74.5	73.5	70.6	69.5	62.2
Важко сказати / Відмова	27.8	22.4	24.5	26.3	27.0	34.1
ВИСТУПАЄ ЗА ЦЕНЗУРУ						
Так	23.8	23.3	22.8	18.4	24.2	19.0
Ні	40.0	52.6	49.6	52.3	46.8	44.6
Важко сказати / Відмова	36.3	24.1	27.6	29.3	28.9	36.4
ПІДТРИМУЄ ОБМЕЖЕННЯ ДОСТУПУ ДО РОСІЙСЬКИХ ЗМІ І САЙТІВ						
Так	18.8	20.8	18.2	21.4	21.4	13.7
Ні	45.6	56.1	52.2	51.2	48.2	48.1
Важко сказати / Відмова	35.7	23.1	29.6	27.4	30.4	38.1
ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ НА ПІДТРИМКУ ЛГБТ						
Так	5.2	6.0	4.0	4.8	2.6	2.3
Ні	51.0	56.1	55.8	53.8	62.0	48.2
Важко сказати / Відмова	43.8	37.9	40.1	41.4	35.4	49.5
ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ НА ПІДТРИМКУ МІГРАНТІВ						
Так	28.2	25.4	24.9	25.7	23.4	20.3
Ні	27.5	37.3	35.7	32.4	38.7	33.6
Важко сказати / Відмова	44.3	37.3	39.4	41.9	37.9	46.1
ВИСТУПАЄ ЗА ЛЕГАЛІЗАЦІЮ ЛЕГКИХ НАРКОТИКІВ, ПРОСТИТУЦІЇ						
Так	7.8	7.8	6.3	4.7	6.3	2.9
Ні	72.7	77.3	73.9	78.0	79.5	75.2
Важко сказати / Відмова	19.5	15.0	19.7	17.3	14.2	21.9

Таблиця 1.5.7

Чи будете Ви користуватися інформацією зі ЗМІ, яке постійно просуває...?

(% серед респондентів відповідної верстви)

100% у стовпчику	ОСНОВНИЙ РІД ЗАНЯТЬ							
	Робітник	Службовець	Спеціаліст	Підприємець, індивідуальна зайнятість	Домогосподарка	На пенсії	Учень, студент	безробітний
АНТИДЕМОКРАТИЧНІ МЕСЕДЖІ (ПРОТИЛЕЖНІ ПРИНЦИПАМ ДЕМОКРАТІЇ ТА ІНТЕРЕСАМ НАРОДУ)								
Так	4.7	5.1	2.0	2.3	3.4	3.5	3.1	4.2
Ні	74.1	74.3	80.6	73.7	76.6	69.6	67.6	77.3
Важко сказати / Відмова	21.3	20.7	17.3	24.0	20.0	26.9	29.3	18.5
КСЕНОФОБСЬКІ ЗАЯВИ (ТАКІ, ЩО СПРИЙМАЮТЬ ЧУЖЕ ЯК НЕПРИЄМНЕ)								
Так	1.3	6.0	2.8	4.6	3.1	3.2	5.3	4.6
Ні	73.5	71.7	77.3	67.0	74.3	65.1	63.9	73.6
Важко сказати / Відмова	25.2	22.3	19.9	28.4	22.6	31.8	30.8	21.7
ВИСТУПАЄ ЗА ЦЕНЗУРУ								
Так	24.4	19.1	18.8	20.3	24.3	21.2	23.9	28.4
Ні	45.3	53.4	59.4	47.9	48.4	44.7	42.9	43.7
Важко сказати / Відмова	30.3	27.5	21.8	31.8	27.2	34.1	33.2	27.9
ПІДТРИМУЄ ОБМЕЖЕННЯ ДОСТУПУ ДО РОСІЙСЬКИХ ЗМІ І САЙТІВ								
Так	20.2	22.9	25.2	21.0	16.0	16.8	23.8	14.9
Ні	49.0	50.8	51.8	49.6	52.1	49.1	45.4	59.6
Важко сказати / Відмова	30.9	26.2	23.0	29.4	31.9	34.1	30.7	25.5
ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ НА ПІДТРИМКУ ЛГБТ								
Так	3.4	6.2	8.6	5.3	4.7	2.6	3.1	2.9
Ні	54.1	52.4	58.2	54.1	56.3	53.4	48.1	68.1
Важко сказати / Відмова	42.4	41.4	33.1	40.7	39.0	44.0	48.8	29.0
ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ НА ПІДТРИМКУ МІГРАНТІВ								
Так	25.6	27.2	29.4	20.0	24.8	22.2	21.5	30.8
Ні	33.5	32.7	35.7	30.6	37.7	35.7	22.0	36.5
Важко сказати / Відмова	41.0	40.1	35.0	49.5	37.5	42.0	56.6	32.7
ВИСТУПАЄ ЗА ЛЕГАЛІЗАЦІЮ ЛЕГКИХ НАРКОТИКІВ, ПРОСТИТУЦІЇ								
Так	6.9	11.0	5.3	10.2	1.8	4.5	12.6	5.2
Ні	77.4	70.6	80.1	71.0	79.3	77.1	65.3	84.2
Важко сказати / Відмова	15.6	18.4	14.6	18.7	18.9	18.4	22.1	10.6

РОЗДІЛ II

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ

21

Самооцінка здатності виявляти фейки

Трохи більше половини українців (52%) вважають, що вони принаймні в більшості випадків особисто здатні відрізнити якісну інформацію від дезінформації та фейків (у лютому 2018 року таких було 53%) (Діаграма 2.1.1). Чверть українців (26.5%), навпаки, вважають, що вони або взагалі не можуть відрізнити, або можуть лише в меншості випадків (у лютому 2018 року їх було 31%).

У випадку критеріїв ідентифікації фейків частіше від інших називалися довіра до ЗМІ, де з'явилася інформація (для 27% жителів України це один з основних критеріїв) і наявність автора (25.5%). Загалом, близько 58% респондентів назвали принаймні один критерій, який вони використовують для ідентифікації фейковості інформації.

Діаграма 2.1.1

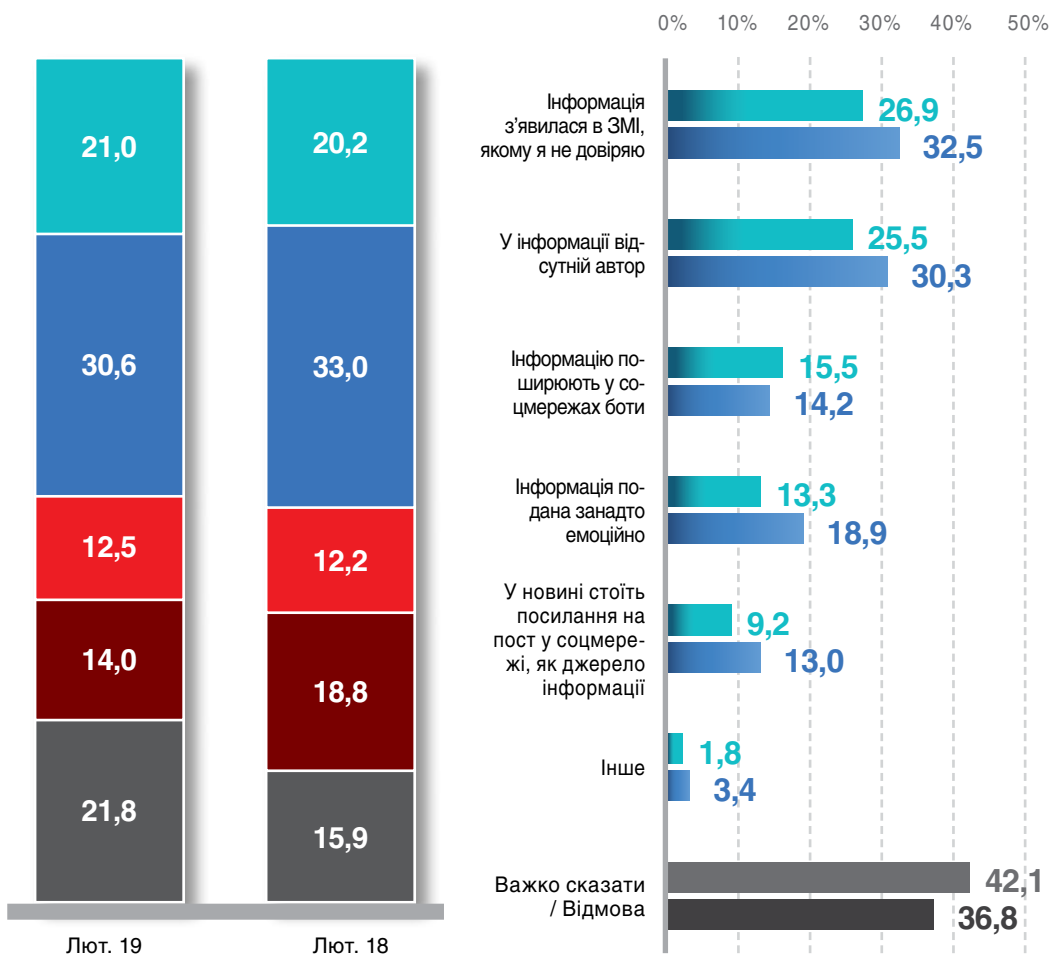
Чи вважаєте Ви, що самі здатні
відрізнити якісну інформацію від
дезінформації та фейків?

Назвіть критерії, за якими Ви
ідентифікуєте фейкову інформацію?
До 3-х відповідей.

(% серед усіх респондентів, n=2042)

Важко сказати Ні Частіше ні
Частіше так Так

Лют.19 Лют.18

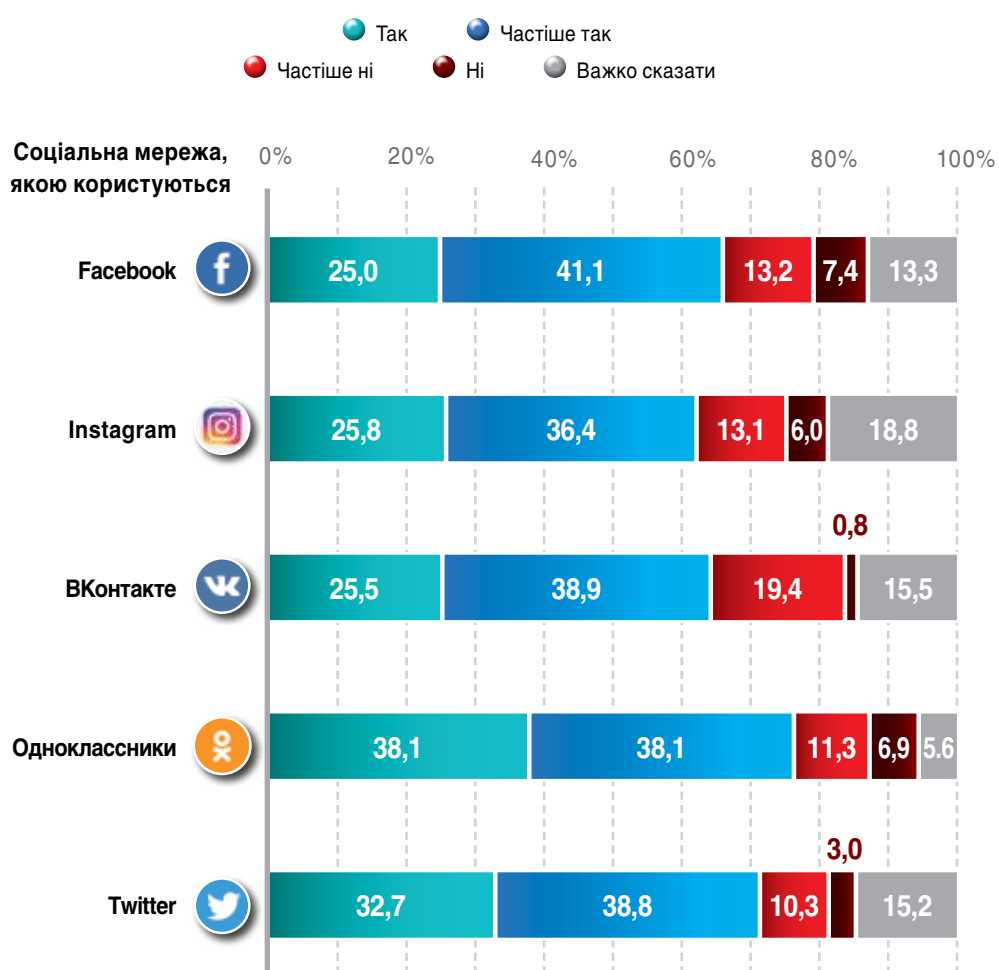
Більшість користувачів усіх соціальних мереж переконані у своїй можливості ідентифікувати фейки (Діаграма 2.1.2).

Діаграма 2.1.2

Чи вважаєте Ви, що самі здатні відрізнити якісну інформацію від дезінформації та фейків?

(% серед респондентів, які активно користуються відповідною соціальною мережею для отримання інформації про події в Україні, на Донбасі та світі)

Більш молоді респонденти більш упевнені у своїй здатності відрізнити фейки: серед осіб у віці до 40 років 59-62% стверджують, що можуть в більшості випадків відрізнити фейки, у той час як серед осіб у віці 40-69 років – 47-51%, а серед осіб 70 років і старше – 34% (Таблиця 2.1.1). Серед різних категорій за родом

занять найбільш упевнені у своїх здібностях – студентська молодь, серед якої 68% вважають, що вони можуть в більшості випадків відрізнити фейки (в т.ч. 45% вважають, що вони завжди це роблять). Найменш упевнені – пенсіонери (41%).

Таблиця 2.1.1

Чи вважаєте Ви, що самі здатні відрізнити якісну інформацію від дезінформації та фейків?

(% серед респондентів відповідної верстви)

100% у рядку	Так	Частіше так	Частіше ні	Ні	Важко сказати / Відмова
ВІКОВІ ВЕРСТВИ					
- 18-29 років (n=352)	26.9	32.3	11.5	9.4	19.9
- 30-39 років (n=376)	25.7	36.6	11.8	10.7	15.3
- 40-49 років (n=318)	18.3	30.8	16.4	15.9	18.6
- 50-59 років (n=387)	17.2	34.1	12.8	13.5	22.5
- 60-69 років (n=308)	21.5	25.3	13.4	16.8	23.0
- 70+ років (n=301)	14.0	20.4	8.6	20.8	36.2
ОСНОВНИЙ РІД ЗАНЯТЬ					
- робітник (промисловість, с/г) (n=323)	19.5	36.8	11.3	11.1	21.4
- службовець (n=191)	24.4	29.3	16.8	9.9	19.6
- спеціаліст (n=280)	19.3	39.9	13.9	10.3	16.7
- індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер (n=123)	29.7	29.7	8.5	16.2	16.0
- домогосподарка (n=177)	22.9	28.5	17.1	13.2	18.3
- на пенсії (n=690)	17.1	24.1	11.7	18.5	28.5
- учень, студент (n=63)	44.6	23.1	11.3	7.7	13.3
- безробітний (n=112)	22.0	33.9	10.2	20.1	13.8

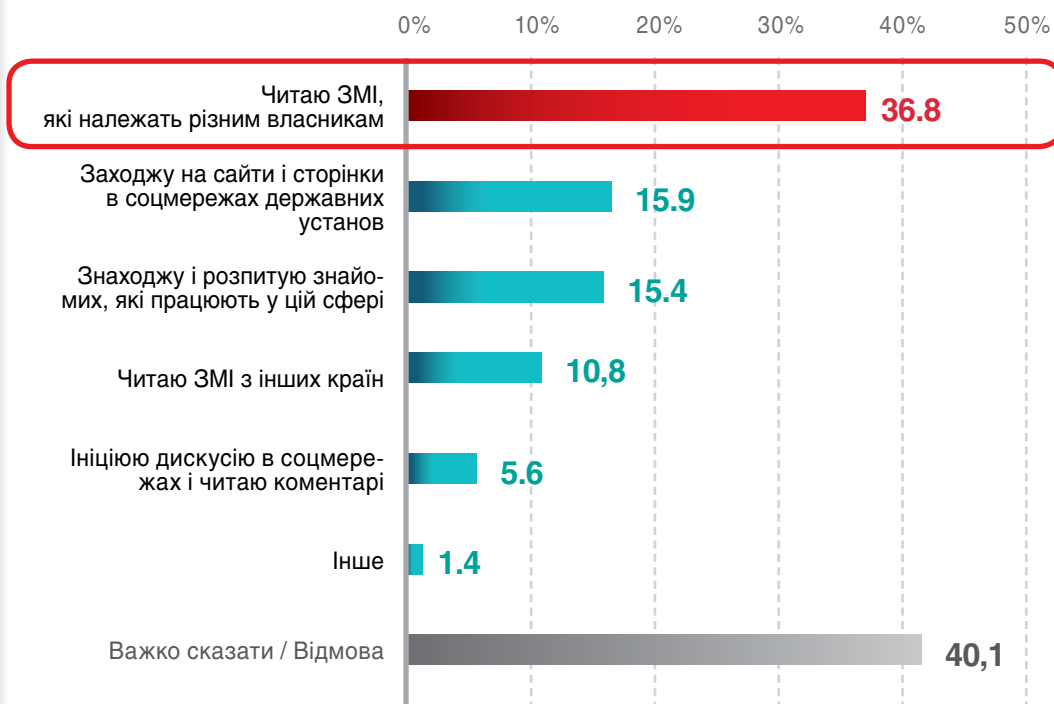
Також загалом 60% населення вдаються принаймні до однієї дії, щоб відрізнити інформацію від дезінформації (Діаграма 2.1.3). Відносно найбільш популярна практика: читати ЗМІ, які належать різним власникам (37% українців вдаються до такої практики). Далі за поширеністю йдуть такі практики, як відвідування сайтів і сторінок соціальних мереж державних установ (16%), пошук знайомих у відповідній сфері (15%), читання ЗМІ інших країн (11%).

Діаграма 2.1.3

Яким чином Ви відрізняєте інформацію від дезінформації? До 3-х відповідей.

(% серед усіх респондентів, n=2042)

2.2

Отримання інформації щодо боротьби з фейками та дезінформацією

Простежується **низький інтерес** до телерадіопрограм, відеоблогів, які ставлять за мету **боротися з фейками**, інформаційними маніпуляціями та кремлівською дезінформацією (Діаграма 2.2.1). Загалом, впродовж останнього місяця 10% респондентів пригадали які-небудь передачі, які ставили за мету боротьбу з дезінформацією. Водночас, **лише 15% українців хотіли б дивитися/слухати такі теле-, радіопрограми чи відеоблоги**.

Діаграма 2.2.1

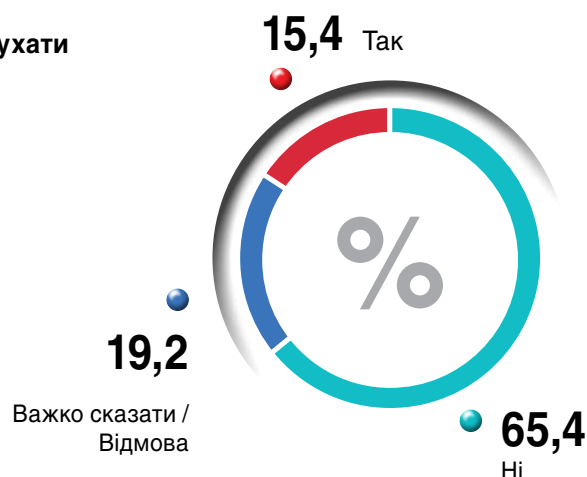
Чи дивилися чи слухали Ви протягом останнього місяця теле-, радіопрограми, відеоблоги, які ставлять за мету боротися з фейками, інформаційними маніпуляціями та кремлівською дезінформацією?

(% серед усіх респондентів, n=2042)

Чи хотіли б Ви дивитися/слухати такі теле-, радіопрограми чи відеоблоги?

(% серед усіх респондентів, n=2042)

Навіть серед тих респондентів, які вважають, що частіше або взагалі не можуть ідентифікувати фейки, не більше чверті зацікавлені в таких програмах (Діаграма 2.2.1).

Діаграма 2.2.1

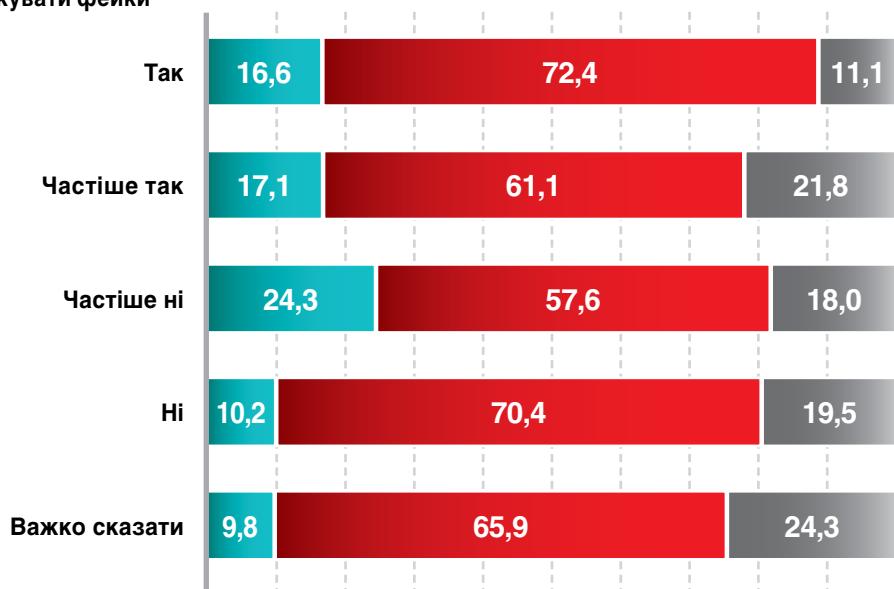
Чи хотіли б Ви дивитися/слухати такі теле-, радіопрограми чи відеоблоги?

(% серед респондентів залежно від самооцінки здатності ідентифікувати фейки)

● Так ● Ні ● Важко сказати / Відмова

Самооцінка здатності ідентифікувати фейки

0% 20% 40% 60% 80% 100%

BLOG

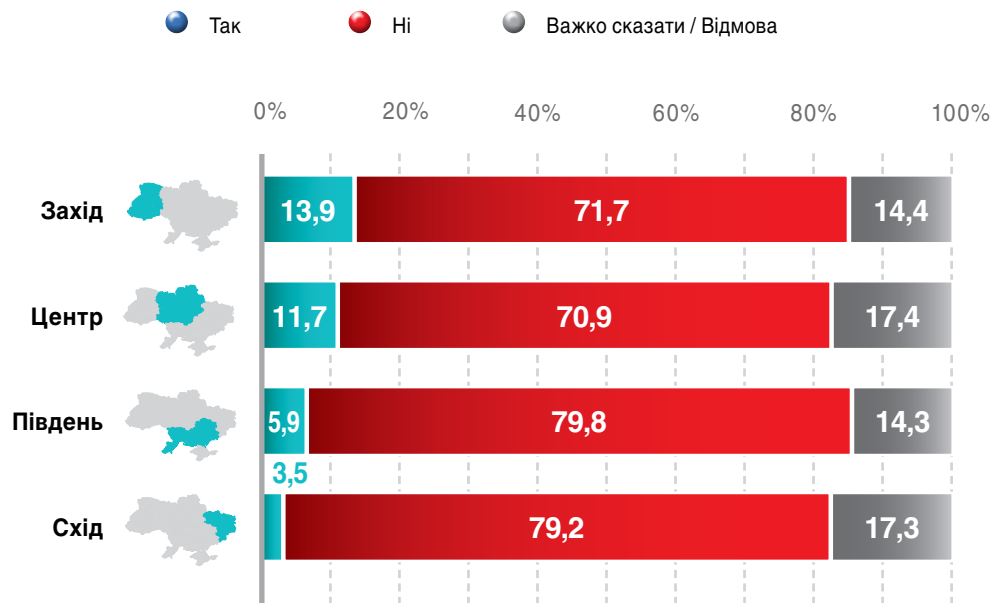
На Діаграмі 2.2.3 дані наведені у регіональному розрізі.

Діаграма 2.2.3

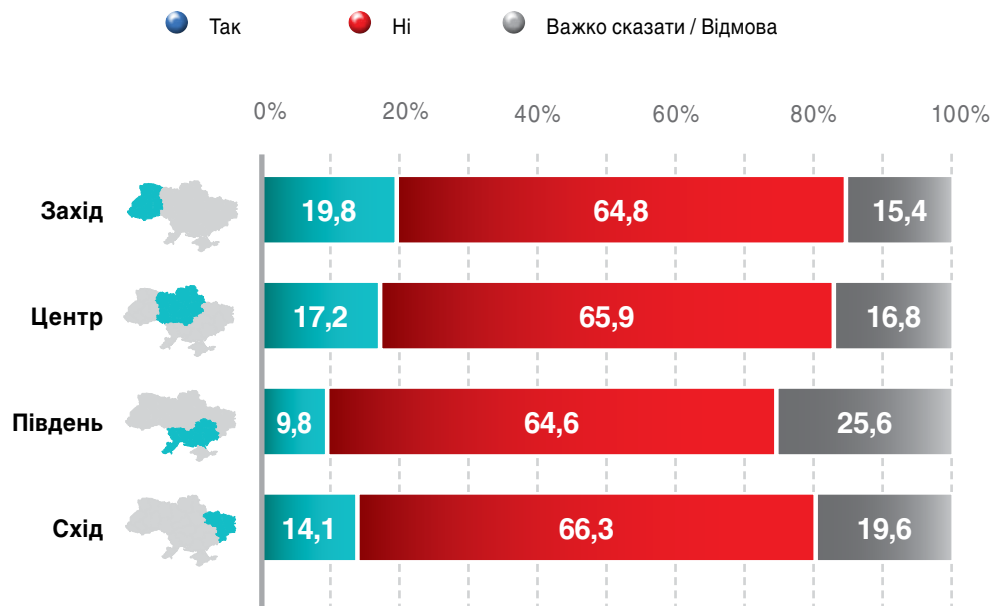
Чи дивилися чи слухали Ви протягом останнього місяця теле-, радіопрограми, відеоблоги, які ставлять за мету боротися з фейками, інформаційними маніпуляціями та кремлівською дезінформацією?

(% серед усіх респондентів, n=2042)

Чи хотіли б Ви дивитися/слухати такі теле-, радіопрограми чи відеоблоги?

(% серед усіх респондентів, n=2042)

Серед різних вікових категорій населення і категорій за родом занять простежується приблизно рівна зацікавленість у таких програмах (Таблиця 2.2.1).

Таблиця 2.2.1

**Чи хотіли б Ви дивитися/слухати такі теле-, радіопрограми
чи відеоблоги?**

(% серед респондентів відповідної верстви)

100% у рядку	Так	Ні	Важко сказати / Відмова
ВІКОВІ ВЕРСТВИ			
- 18-29 років (n=352)	17.5	64.9	17.6
- 30-39 років (n=376)	14.7	68.6	16.8
- 40-49 років (n=318)	18.0	66.1	16.0
- 50-59 років (n=387)	16.1	64.6	19.3
- 60-69 років (n=308)	18.2	56.8	25.0
- 70+ років (n=301)	7.3	70.0	22.6
ОСНОВНИЙ РІД ЗАНЯТЬ			
- робітник (промисловість, с/г) (n=323)	15.1	68.8	16.1
- службовець (n=191)	21.1	61.9	17.1
- спеціаліст (n=280)	18.1	57.8	24.1
- індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер (n=123)	12.2	71.8	16.0
- домогосподарка (n=177)	17.9	69.4	12.7
- на пенсії (n=690)	13.6	62.8	23.6
- учень, студент (n=63)	15.5	72.5	11.9
- безробітний (n=112)	17.9	64.2	17.8

Серед тих, хто зацікавлений у таких програмах, найбільше людей дивляться канал «1+1» (59%) (Діаграма 2.2.4). Далі йдуть «Україна» (44,5%), «Інтер» (37%), ICTV (36%), СТБ (33%), 112 (28%).

Діаграма 2.2.4

Які українські телеканали Ви найчастіше дивитесь/ найбільше довіряєте?

(% серед респондентів, які зацікавлені в програмах, n=230)

На Діаграмі 2.2.5 наведена інформація, якими Інтернет-ЗМІ користуються ті, хто зацікавлений у таких програмах.

Діаграма 2.2.5

Які інтернет-ЗМІ Ви найчастіше читаєте?

(% серед респондентів, які зацікавлені в програмах, n=230)

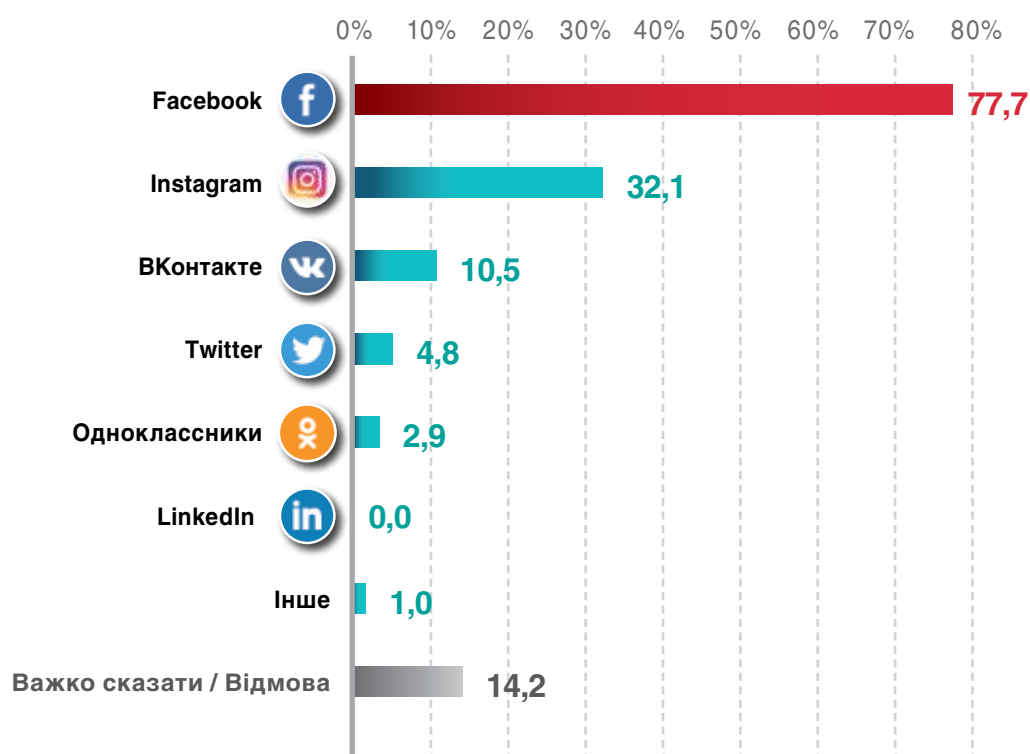
Серед соціальних мереж 78% користуються Facebook, 32% – Instagram (Діаграма 2.2.6).

Діаграма 2.2.6

Які з соцмереж Ви використовуєте для отримання інформації про стан справ в Україні та світі?

(% серед респондентів, які зацікавлені в програмах і активно користуються соціальними мережами, n=82)

РОЗДІЛ ІІІ

ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СИТУАЦІЇ В КОНТЕКСТІ КОНФЛІКТУ НА СХОДІ І АНЕКСІЇ КРИМУ

3.1

Інтерпретації актуальних подій
в контексті протистояння з Росією

В актуальних для України питаннях досі немає помітного консенсусу серед громадськості. За останній рік з 52% до 48.5% зменшилася частка тих, хто вважає, що війну першими почали сепаратисти і Росія (Таблиця 3.2.1). Частка тих, хто вважає, що війну почала Україна, становить 17% (проти 15% у лютому 2018 року). При цьому, кожен третій українець (35%) «не може визначитися зі своєю думкою» щодо питання, хто першим почав війну. Також за останній рік з 43% до 38% стало менше тих, хто вважає, що в Криму і «ДНР» / «ЛНР» переслідуються українськомовні громадяни і патріоти. Натомість, з 10% до 15.5% стало більше українців, які вважають, що в Україні переслідуються етнічні росіяни і російськомовні громадяни.

У випадку конфлікту в Керченській протоці 44% українців вважають, що російські прикордонники атакували українських моряків. Натомість, 19% вважають, що українські моряки провокували їх. Ще 37% українців «не визначилися зі своєю думкою» з цього питання. Водночас, у питанні воєнного стану 51% вважають, що оголошення воєнного стану не мало під собою реального підґрунтя у вигляді агресії з боку Росії і було вигідно українським політикам у підготовці до виборів. Вважають обґрунтованим його запровадження – 24%.

Також немає консенсусу щодо отримання Томосу: 39% жителів України вважають, що отримання Томосу було необхідним і важливим кроком на шляху утвердження незалежності української держави. Натомість 33% дотримуються думки, що отримання Томосу було помилкою і розсварило українців, які належать до різних конфесій.

Якщо на Заході і в Центрі є тенденція до більш проукраїнських інтерпретацій актуальних подій, то на Півдні і Сході, по-перше, частка тих, хто «не визначився зі своєю думкою» вища. По-друге, проукраїнські / проросійські інтерпретації в кращому випадку в рівній мірі поширені, а в ряді випадків переважають саме проросійські інтерпретації. Наприклад, в базовому питанні відповідальності за початок війни на Заході і в Центрі 62-65% покладають відповідальність на Ро-

сію, 10-12.5% – на Україну і чверть – не визначилися. На Півдні до 47% зростає частка тих, хто «не визначився». Водночас Росію відповідальною називають 30%, Україну – 23%. На Сході до 55% зростає частка тих, хто «не визначився» з думкою. І в цьому регіоні вже вдвічі більше тих, хто відповідальність покладає на Україну – 31% проти 14.5%, які покладають відповідальність на Росію.

Таблиця 3.2.1

Оберіть, будь ласка, з двох протилежних за змістом інтерпретації подій чи дій держави ту, яка найбільше відображає Вашу особисту думку (у кожній парі тверджень оберіть одне з висловлювань або варіант «Важко сказати / не знаю» або «Відмова відповідати»)

(% серед усіх респондентів)

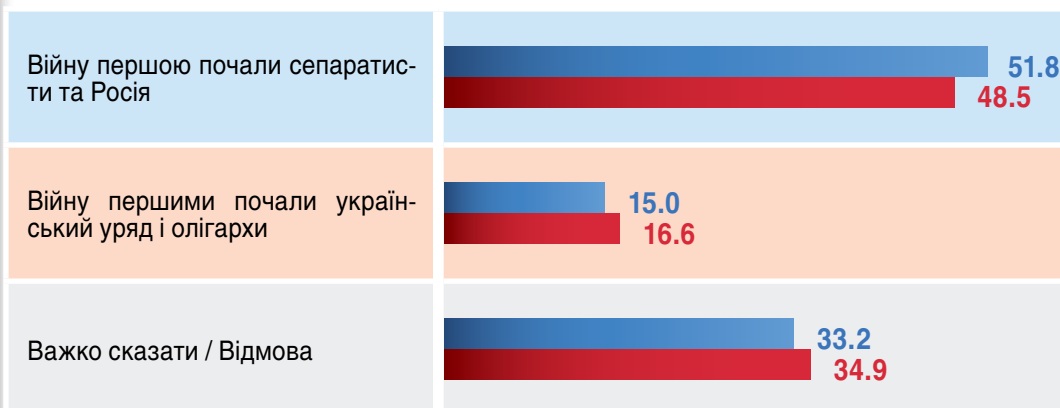

Лютий 2018

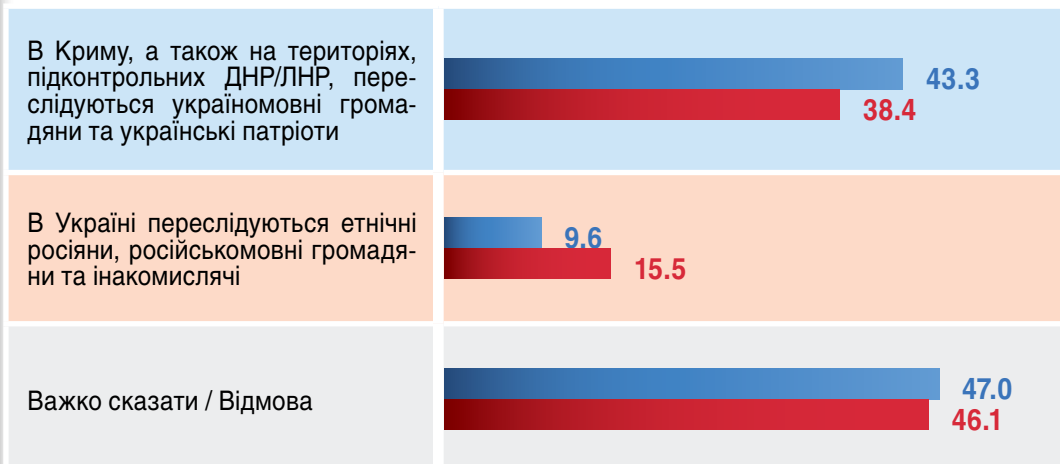

Лютий 2019

ХТО ПОЧАВ ВІЙНУ

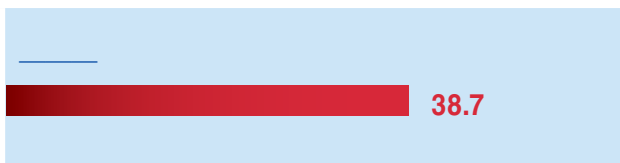

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ЧИ РОСІЙСЬКОМОВНИХ

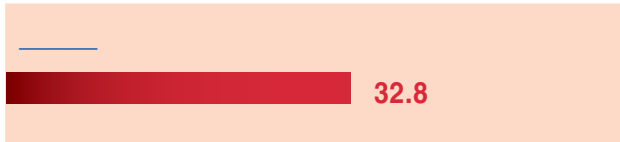

ОТРИМАННЯ ТОМОСУ

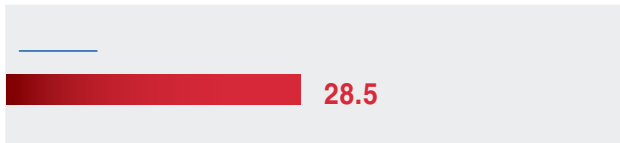
Отримання Томосу було необхідним і важливим кроком на шляху утвердження незалежності української держави

Отримання Томосу було помилкою і розсварило українців, які належать до різних конфесій

Важко сказати / Відмова

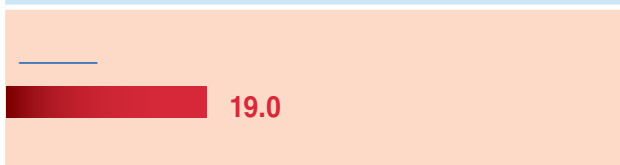

КОНФЛІКТ У КЕРЧЕНСЬКІЙ ПРОТОЦІ

Російські прикордонники підступно атакували українських моряків в Керченській протоці

Українські моряки своїми діями спровокували атаку російських прикордонників в Азовському морі

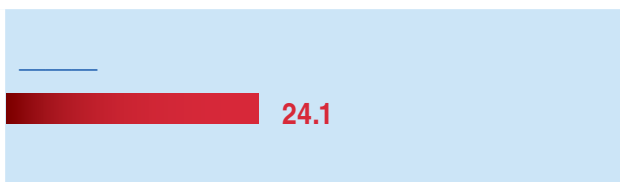

Важко сказати / Відмова

ОГОЛОШЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ

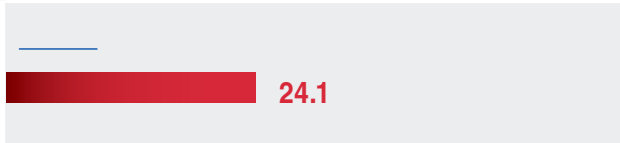
Оголошення воєнного стану було розумною пересторогою та справедливою реакцією українського уряду на посилення російської агресії на кордоні

Оголошення воєнного стану не мало під собою реального підґрунтя у вигляді агресії з боку Росії і було вигідно українським політикам у підготовці до виборів

Важко сказати / Відмова

Таблиця 3.1.2

Оберіть, будь ласка, з двох протилежних за змістом інтерпретації подій чи дій держави ту, яка найбільше відображає Вашу особисту думку (у кожній парі тверджень оберіть одне з висловлювань або варіант «Важко сказати / не знаю» або «Відмова відповідати»)

(% серед усіх респондентів)

100% у стовпчику	% респондентів макрорегіону			
	Захід (n=571)	Центр (n=712)	Південь (n=489)	Схід (n=270)
ХТО ПОЧАВ ВІЙНУ				
Війну першою почали сепаратисти та Росія	61.7	64.9	30.4	14.5
Війну першими почали український уряд і олігархи	12.5	9.7	22.8	30.8
Важко сказати / Відмова	25.9	25.3	46.8	54.7
ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ЧИ РОСІЙСЬКОМОВНИХ				
В Криму, а також на територіях, підконтрольних ДНР/ЛНР, переслідуються україномовні громадяни та українські патріоти	61.0	47.1	15.7	13.5
В Україні переслідуються етнічні росіяни, російськомовні громадяни та інакомислячі	8.0	16.4	17.2	24.7
Важко сказати / Відмова	31.0	36.4	67.2	61.8
ОТРИМАННЯ ТОМОСУ				
Отримання Томосу було необхідним і важливим кроком на шляху утвердження незалежності української держави	56.0	47.2	19.9	17.8
Отримання Томосу було помилкою і розсварило українців, які належать до різних конфесій	23.9	27.4	43.5	44.5
Важко сказати / Відмова	20.1	25.4	36.6	37.8
КОНФЛІКТ У КЕРЧЕНСЬКІЙ ПРОТОЦІ				
Російські прикордонники підступно атакували українських моряків в Керченській протоці	58.3	56.8	26.2	19.5
Українські моряки своїми діями спровокували атаку російських прикордонників в Азовському морі	12.5	14.3	24.9	32.6
Важко сказати / Відмова	29.2	29.0	48.9	47.9
ОГОЛОШЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ				
Оголошення воєнного стану було розумною пересторогою та справедливою реакцією українського уряду на посилення російської агресії на кордоні	38.7	29.3	12.5	3.6
Оголошення воєнного стану не мало під собою реального підґрунтя у вигляді агресії з боку Росії і було вигідно українським політикам у підготовці до виборів	38.2	45.1	66.3	69.2
Важко сказати / Відмова	23.1	25.7	21.2	27.2

Як можна бачити в Таблиці 3.1.3, інтерпретації подій практично не залежать від віку.

Таблиця 3.1.3

Оберіть, будь ласка, з двох протилежних за змістом інтерпретації подій чи дій держави ту, яка найбільше відображає Вашу особисту думку (у кожній парі тверджень оберіть одне з висловлювань або варіант «Важко сказати / не знаю» або «Відмова відповідати»)

(% серед респондентів відповідного віку)

100% у стовпчику	% респондентів у віці					
	18-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
ХТО ПОЧАВ ВІЙНУ						
Війну першою почали сепаратисти та Росія	44.4	49.4	50.4	52.8	45.5	47.9
Війну першими почали український уряд і олігархи	15.9	18.7	15.1	16.7	17.7	15.3
Важко сказати / Відмова	39.7	31.9	34.5	30.5	36.8	36.8
ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ЧИ РОСІЙСЬКОМОВНИХ						
В Криму, а також на територіях, підконтрольних ДНР/ЛНР, переслідуються україномовні громадяни та українські патріоти	38.8	41.2	38.0	41.5	35.1	33.4
В Україні переслідуються етнічні росіяни, російськомовні громадяни та інакомислячі	15.5	17.5	16.7	14.5	16.8	10.7
Важко сказати / Відмова	45.7	41.3	45.3	44.0	48.0	55.9
ОТРИМАННЯ ТОМОСУ						
Отримання Томосу було необхідним і важливим кроком на шляху утвердження незалежності української держави	32.1	37.4	40.9	43.4	42.4	36.8
Отримання Томосу було помилкою і розсварило українців, які належать до різних конфесій	31.1	34.1	32.0	32.6	35.6	31.6
Важко сказати / Відмова	36.8	28.5	27.2	24.0	22.0	31.6
КОНФЛІКТ У КЕРЧЕНСЬКІЙ ПРОТОЦІ						
Російські прикордонники підступно атакували українських моряків в Керченській протоці	41.0	45.0	48.0	46.3	43.8	41.7
Українські моряки своїми діями спровокували атаку російських прикордонників в Азовському морі	20.6	19.0	16.0	20.6	21.0	16.2
Важко сказати / Відмова	38.4	36.0	35.9	33.1	35.2	42.0
ОГОЛОШЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ						
Оголошення воєнного стану було розумною пересторогою та справедливою реакцією українського уряду на посилення російської агресії на кордоні	21.6	23.8	25.0	27.0	24.3	22.6
Оголошення воєнного стану не мало під собою реального підґрунтя у вигляді агресії з боку Росії і було вигідно українським політикам у підготовці до виборів	51.6	56.3	52.7	48.8	52.2	47.9
Важко сказати / Відмова	26.8	19.9	22.3	24.2	23.4	29.5

Серед тих, хто найчастіше отримує інформацію з українського ТБ (загалом), українських Інтернет-сайтів та соціальних мереж, настрої досить близькі (Таблиця 3.1.4). Дещо виділяються ті, хто часто отримує інформацію від родичів,

друзів тощо, серед яких менше тих, хто поділяє проукраїнські інтерпретації і більше – тих, хто поділяє проросійські інтерпретації. Утім, треба враховувати, що якраз на Півдні і Сході більше тих, хто отримує інформацію з такого джерела.

Таблиця 3.1.4

Оберіть, будь ласка, з двох протилежних за змістом інтерпретації подій чи дій держави ту, яка найбільше відображає Вашу особисту думку (у кожній парі тверджень оберіть одне з висловлювань або варіант «Важко сказати / не знаю» або «Відмова відповісти»)

(% серед респондентів, яку отримують інформацію з відповідних джерел)

100% у стовпчику	Українське ТБ	Українські Інтернет-сайти	Соцмережі	Родичі, друзі тощо
ХТО ПОЧАВ ВІЙНУ				
Війну першою почали сепаратисти та Росія	51.4	51.5	47.3	36.7
Війну першими почали український уряд і олігархи	15.6	17.4	15.5	29.2
Важко сказати / Відмова	33.0	31.1	37.2	34.0
ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ЧИ РОСІЙСЬКОМОВНИХ				
В Криму, а також на територіях, підконтрольних ДНР/ЛНР, переслідуються українськомовні громадяни та українські патріоти	39.3	45.1	40.6	28.3
В Україні переслідуються етнічні росіяни, російськомовні громадяни та інакомислячі	14.6	12.6	14.8	19.9
Важко сказати / Відмова	46.1	42.3	44.7	51.7
ОТРИМАННЯ ТОМОСУ				
Отримання Томосу було необхідним і важливим кроком на шляху утвердження незалежності української держави	41.4	42.1	37.1	37.3
Отримання Томосу було помилкою і розсварило українців, які належать до різних конфесій	31.4	32.9	34.0	36.4
Важко сказати / Відмова	27.1	25.0	28.9	26.3
КОНФЛІКТ У КЕРЧЕНСЬКІЙ ПРОТОЦІ				
Російські прикордонники підступно атакували українських моряків в Керченській протоці	48.4	49.0	44.9	35.9
Українські моряки своїми діями спровокували атаку російських прикордонників в Азовському морі	16.8	19.0	18.1	22.4
Важко сказати / Відмова	34.9	31.9	37.1	41.7
ОГОЛОШЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ				
Оголошення воєнного стану було розумною пересторогою та справедливою реакцією українського уряду на посилення російської агресії на кордоні	23.9	26.9	20.0	17.7
Оголошення воєнного стану не мало під собою реального підґрунтя у вигляді агресії з боку Росії і було вигідно українським політикам у підготовці до виборів	52.4	57.8	56.0	58.4
Важко сказати / Відмова	23.7	15.3	24.0	23.9

В Таблиці 3.1.5 дані наведені серед глядачів топ-телеканалів України. Загалом, настрої глядачів різних каналів досить близькі. Найбільше **виділяються глядачі NewsOne, які значно менше поділяють проукраїнські інтерпретації**

подій. Також є тенденція до менш виражений проукраїнських інтерпретацій серед глядачів каналу «Інтер» (хоча це менш помітно, ніж у випадку NewsOne). Найбільш проукраїнські інтерпретації поділяють глядачі 5 каналу.

Таблиця 3.1.5

Оберіть, будь ласка, з двох протилежних за змістом інтерпретації подій чи дій держави ту, яка найбільше відображає Вашу особисту думку (у кожній парі тверджень оберіть одне з висловлювань або варіант «Важко сказати / не знаю» або «Відмова відповідати»)

(% серед респондентів, які зараховують відповідний канал до топ-5, які вони дивляться найчастіше)

100% у стовпчику	1+1	Україна	Інтер	ICTV	СТБ	112 Україна	Новий канал	NewsOne	5 канал
ХТО ПОЧАВ ВІЙНУ									
Війну першою почали сепаратисти та Росія	52.6	48.1	42.8	53.3	48.3	46.5	53.0	32.1	67.9
Війну першими почали український уряд і олігархи	14.5	17.1	18.6	17.5	17.8	18.1	17.1	23.2	9.9
Важко сказати / Відмова	32.8	34.8	38.6	29.1	34.0	35.3	29.9	44.8	22.1
ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ЧИ РОСІЙСЬКОМОВНИХ									
В Криму, а також на територіях, підконтрольних ДНР/ЛНР, переслідуються україномовні громадяни та українські патріоти	39.3	35.6	28.8	41.2	36.6	39.9	48.1	22.6	58.9
В Україні переслідуються етнічні росіяни, російськомовні громадяни та інакомислячі	14.3	15.3	17.0	14.5	14.5	19.3	14.2	32.6	7.4
Важко сказати / Відмова	46.4	49.1	54.2	44.3	48.9	40.7	37.8	44.7	33.8
ОТРИМАННЯ ТОМОСУ									
Отримання Томосу було необхідним і важливим кроком на шляху утвердження незалежності української держави	42.7	39.0	30.6	42.6	37.2	42.4	40.5	26.3	65.4
Отримання Томосу було помилкою і розсварило українців, які належать до різних конфесій	31.8	31.4	41.3	29.5	33.5	40.0	30.5	51.1	19.3
Важко сказати / Відмова	25.5	29.6	28.0	27.8	29.4	17.6	29.0	22.5	15.3
КОНФЛІКТ У КЕРЧЕНСЬКІЙ ПРОТОЦІ									
Російські прикордонники підступно атакували українських моряків в Керченській протоці	50.0	45.3	38.2	52.7	47.4	40.7	52.6	27.1	61.5
Українські моряки своїми діями спровокували атаку російських прикордонників в Азовському морі	15.9	16.4	20.2	16.0	16.4	27.0	16.2	32.3	14.3
Важко сказати / Відмова	34.1	38.3	41.6	31.3	36.2	32.4	31.2	40.7	24.2
ОГОЛОШЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ									
Оголошення воєнного стану було розумною пересторогою та справедливою реакцією українського уряду на посилення російської агресії на кордоні	23.3	19.8	17.3	25.2	19.6	27.3	27.3	16.5	51.6
Оголошення воєнного стану не мало під собою реального підґрунтя у вигляді агресії з боку Росії і було вигідно українським політикам у підготовці до виборів	52.7	55.0	59.1	53.6	57.0	58.1	46.4	70.6	32.1
Важко сказати / Відмова	24.0	25.2	23.6	21.2	23.4	14.7	26.3	12.9	16.3

В Таблиці 3.1.6 дані наведені у розрізі тих, хто дивиться певне ток-шоу. Як можна бачити, ті, хто дивляться «Пульс» і «Український формат», в меншій мірі поділяють проукраїнські інтерпретації актуальних подій.

Таблиця 3.1.6

Оберіть, будь ласка, з двох протилежних за змістом інтерпретації подій чи дій держави ту, яка найбільше відображає Вашу особисту думку (у кожній парі тверджень оберіть одне з висловлювань або варіант «Важко сказати / не знаю» або «Відмова відповідати»)

(% серед респондентів, які дивляться відповідне ток-шоу)

100% у стовпчику	Свобода слова	Право на владу	Пульс	Український формат	Народ проти	Ехо України
ХТО ПОЧАВ ВІЙНУ						
Війну першою почали сепаратисти та Росія	62.5	62.7	41.6	48.1	62.3	60.0
Війну першими почали український уряд і олігархи	12.8	14.1	17.0	17.1	16.4	15.2
Важко сказати / Відмова	24.7	23.2	41.3	34.8	21.4	24.8
ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ЧИ РОСІЙСЬКОМОВНИХ						
В Криму, а також на територіях, підконтрольних ДНР/ЛНР, переслідуються україномовні громадяни та українські патріоти	51.6	48.4	30.5	34.1	52.5	48.6
В Україні переслідуються етнічні росіяни, російськомовні громадяни та інакомислячі	11.7	13.1	21.5	21.8	14.5	14.4
Важко сказати / Відмова	36.7	38.5	48.0	44.1	33.0	37.1
ОТРИМАННЯ ТОМОСУ						
Отримання Томосу було необхідним і важливим кроком на шляху утвердження незалежності української держави	56.2	61.3	40.3	35.2	60.0	55.5
Отримання Томосу було помилкою і розсварило українців, які належать до різних конфесій	23.1	19.3	42.8	43.8	31.6	28.5
Важко сказати / Відмова	20.8	19.4	16.9	21.0	8.3	16.0
КОНФЛІКТ У КЕРЧЕНСЬКІЙ ПРОТОЦІ						
Російські прикордонники підступно атакували українських моряків в Керченській протоці	57.4	57.6	38.0	40.8	54.2	49.5
Українські моряки своїми діями спровокували атаку російських прикордонників в Азовському морі	15.6	14.5	16.7	19.5	17.3	20.3
Важко сказати / Відмова	27.0	27.8	45.3	39.7	28.5	30.2
ОГОЛОШЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ						
Оголошення воєнного стану було розумною пересторогою та справедливою реакцією українського уряду на посилення російської агресії на кордоні	35.0	30.6	21.7	21.5	31.1	34.4
Оголошення воєнного стану не мало під собою реального підґрунтя у вигляді агресії з боку Росії і було вигідно українським політикам у підготовці до виборів	46.8	46.2	63.2	59.5	55.0	45.8
Важко сказати / Відмова	18.2	23.2	15.1	19.0	13.9	19.7

В Таблиці 3.1.7 дані наведені у розрізі тих, хто читає певні Інтернет-сайти. Найменше поділяють проукраїнські інтерпретації читачі ресурсу «Страна.ua», найбільше – читачі УНІАН.

Таблиця 3.1.7

Оберіть, будь ласка, з двох протилежних за змістом інтерпретації подій чи дій держави ту, яка найбільше відображає Вашу особисту думку (у кожній парі тверджень оберіть одне з висловлювань або варіант «Важко сказати / не знаю» або «Відмова відповідати»)

(% серед респондентів, які зараховують відповідний сайт до топ-5, які вони читають найчастіше)

100% у стовпчику	Obozrevatel.com	Korrespondent.net	Segodnya.ua	Unian.net	Pravda.com.ua	Politeka.net	Gordonua.com	Strana.ua
ХТО ПОЧАВ ВІЙНУ								
Війну першою почали сепаратисти та Росія	59.5	56.3	50.4	71.9	64.3	50.4	64.4	39.3
Війну першими почали український уряд і олігархи	14.0	14.3	14.5	15.6	12.3	23.8	13.6	32.6
Важко сказати / Відмова	26.5	29.5	35.0	12.5	23.4	25.8	22.0	28.1
ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ЧИ РОСІЙСЬКОМОВНИХ								
В Криму, а також на територіях, підконтрольних ДНР/ЛНР, переслідуються україномовні громадяни та українські патріоти	47.5	45.1	34.5	66.7	63.1	43.5	51.4	37.5
В Україні переслідуються етнічні росіяни, російськомовні громадяни та інакомислячі	16.3	17.0	15.4	12.9	7.9	16.5	21.7	28.0
Важко сказати / Відмова	36.3	37.8	50.1	20.4	29.0	40.0	26.9	34.5
ОТРИМАННЯ ТОМОСУ								
Отримання Томосу було необхідним і важливим кроком на шляху утвердження незалежності української держави	55.4	42.5	35.5	65.6	56.3	41.5	55.2	40.5
Отримання Томосу було помилкою і розсварило українців, які належать до різних конфесій	31.2	39.4	38.9	18.1	30.7	42.7	30.0	49.3
Важко сказати / Відмова	13.4	18.1	25.6	16.4	13.0	15.8	14.8	10.2
КОНФЛІКТ У КЕРЧЕНСЬКІЙ ПРОТОЦІ								
Російські прикордонники підступно атакували українських моряків в Керченській протоці	51.3	47.4	43.0	70.0	64.3	53.7	63.3	42.7
Українські моряки своїми діями спровокували атаку російських прикордонників в Азовському морі	20.1	25.3	23.8	12.6	13.5	25.0	14.7	34.0
Важко сказати / Відмова	28.7	27.3	33.2	17.4	22.2	21.3	22.0	23.4
ОГОЛОШЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ								
Оголошення воєнного стану було розумною пересторогою та справедливою реакцією українського уряду на посилення російської агресії на кордоні	26.3	25.4	14.7	34.0	31.2	19.4	30.2	26.0
Оголошення воєнного стану не мало під собою реального підґрунтя у вигляді агресії з боку Росії і було вигідно українським політикам у підготовці до виборів	52.4	60.1	65.9	46.6	49.7	68.3	55.9	63.7
Важко сказати / Відмова	21.3	14.4	19.4	19.3	19.1	12.3	13.9	10.2

3.2

Політика регулювання інформаційної сфери

Попри очевидні «проблеми» у царині формування консенсусного погляду суспільства на актуальні події населення України скоріше негативно ставить-ся до регулювання інформаційної сфери шляхом заборон, і причому порівняно з минулим роком є тенденції до посилення негативного ставлення (Таблиця 3.2.1). Так, 49.5% вважають помилкою заборону російських телеканалів (у лютому 2018 року – 44%), правильним кроком це вважають 32% (проти 37% минулого року). Не підтримують заборону окремих російських фільмів і артистів – 55.5% (проти 53% минулого року), підтримують – 27% (проти 29%). У випадку російських соціальних мереж 49% вважають такі дії помилковими (проти 46% у минулому році), вважають правильними – 29% (у лютому 2018 року – 30%).

Водночас, разом з цим з 33% до 38.5% зросла частка тих, хто вважає, що в Україні забагато прокремлівських пропагандистських ЗМІ. На противагу цьому 30% (стільки ж було у лютому 2018 року) бачать в Україні наступ на свободу слова.

Таблиця 3.2.1

Оберіть, будь ласка, з двох протилежних за змістом інтерпретації подій чи дій держави ту, яка найбільше відображає Вашу особисту думку (у кожній парі тверджень оберіть одне з висловлювань або варіант «Важко сказати / не знаю» або «Відмова відповідати»)

(% серед усіх респондентів)

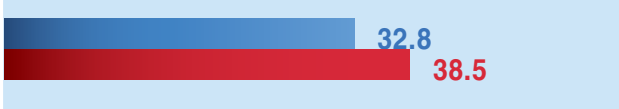
Лютий 2018

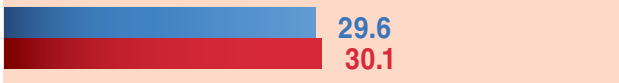
Лютий 2019

СВОБОДА СЛОВА В УКРАЇНІ

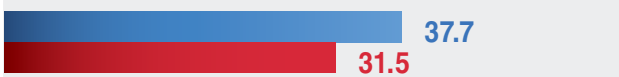
В Україні забагато прокремлівських пропагандистських ЗМІ, а держава та суспільство на це слабо реагують

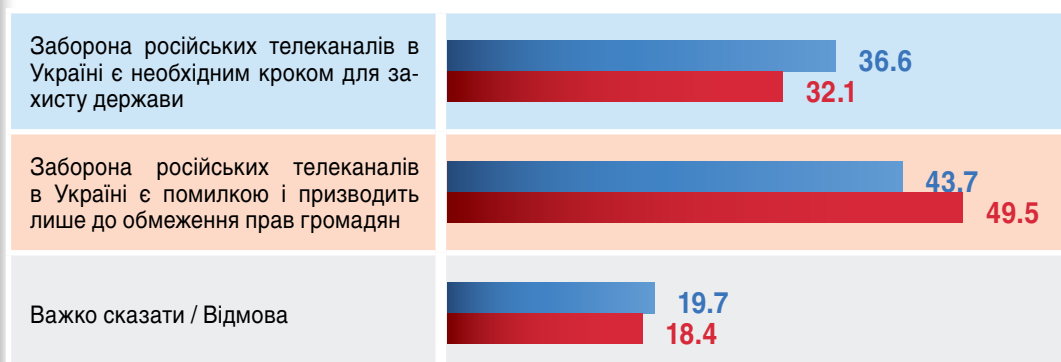
В Україні відбувається наступ на свободу слова

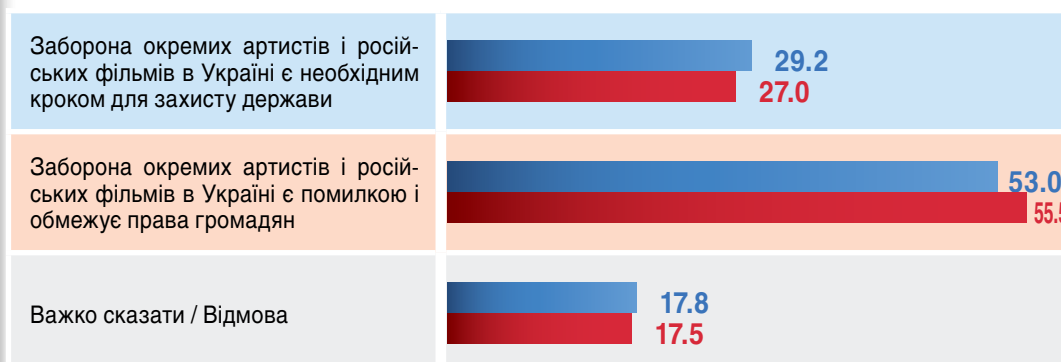
Важко сказати / Відмова

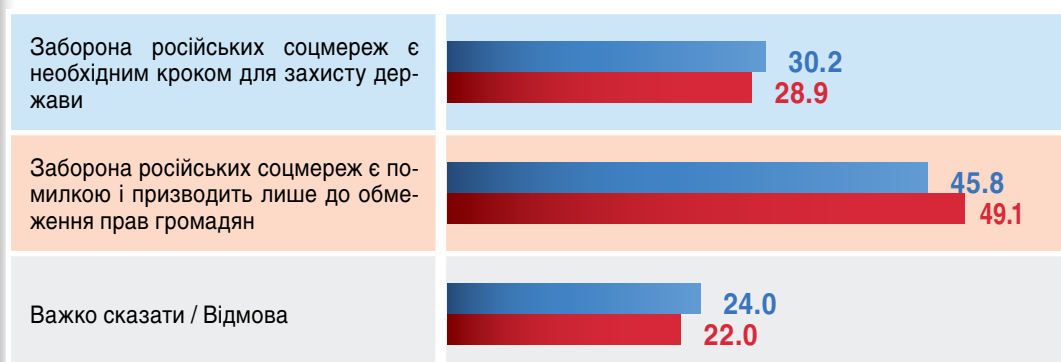
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ ТЕЛЕКАНАЛІВ

ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ АРТИСТІВ І СЕРІАЛІВ

ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

В Таблиці 3.2.2 дані наведені у регіональному розрізі. На Заході і в Центрі скоріше переважає думка, що в Україні забагато прокремлівських пропагандистських ЗМІ (51-54% дотримуються думки), і лише 20% бачать наступ на свободу слова. Натомість на Півдні і Сході ситуація протилежна – більше людей бачать наступ на свободу слова (43-53%), ніж надмірний вплив прокремлівських пропагандистських ЗМІ (8-21%).

Водночас у випадку політики заборон навіть на Заході і в Центрі думки істотно розділилися. На Заході 41-47% підтримують окремі види заборон, але частка тих, хто не підтримує, також істотна – 30-39%. У Центрі підтримують окремі заборони 35-42%, не підтримують – 40-47%. На Півдні і Сході абсолютна більшість вважають заборони російських телеканалів, окремих фільмів / артистів та соціальних мереж – помилковими.

Таблиця 3.2.2

Оберіть, будь ласка, з двох протилежних за змістом інтерпретації подій чи дій держави ту, яка найбільше відображає Вашу особисту думку (у кожній парі тверджень оберіть одне з висловлювань або варіант «Важко сказати / не знаю» або «Відмова відповідати»)

(% серед усіх респондентів)

100% у стовпчику	% респондентів макрорегіону			
	Захід (n=571)	Центр (n=712)	Південь (n=489)	Схід (n=270)
СВОБОДА СЛОВА В УКРАЇНІ				
В Україні забагато прокремлівських пропагандистських ЗМІ, а держава та суспільство на це слабо реагують	54.2	50.6	21.3	8.8
В Україні відбувається наступ на свободу слова	19.7	19.6	43.1	53.0
Важко сказати / Відмова	26.1	29.9	35.6	38.2
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ ТЕЛЕКАНАЛІВ				
Заборона російських телеканалів в Україні є необхідним кроком для захисту держави	46.6	41.8	15.4	10.2
Заборона російських телеканалів в Україні є помилкою і призводить лише до обмеження прав громадян	33.5	39.7	69.3	69.3
Важко сказати / Відмова	19.9	18.5	15.3	20.5
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ АРТИСТІВ І СЕРІАЛІВ				
Заборона окремих артистів і російських фільмів в Україні є необхідним кроком для захисту держави	41.4	36.0	10.0	7.3
Заборона окремих артистів і російських фільмів в Україні є помилкою і обмежує права громадян	39.1	47.4	74.9	72.6
Важко сказати / Відмова	19.5	16.7	15.1	20.0
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ				
Заборона російських соцмереж є необхідним кроком для захисту держави	45.2	35.4	12.8	10.2
Заборона російських соцмереж є помилкою і призводить лише до обмеження прав громадян	29.8	42.1	69.2	67.6
Важко сказати / Відмова	24.9	22.6	18.0	22.2

Як можна бачити в Таблиці 3.2.3, дані практично не залежать від віку.

Таблиця 3.2.3

Оберіть, будь ласка, з двох протилежних за змістом інтерпретації подій чи дій держави ту, яка найбільше відображає Вашу особисту думку (у кожній парі тверджень оберіть одне з висловлювань або варіант «Важко сказати / не знаю» або «Відмова відповідати»)

(% серед респондентів відповідного віку)

100% у стовпчику	% респондентів у віці					
	18-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
СВОБОДА СЛОВА В УКРАЇНІ						
В Україні забагато прокремлівських пропагандистських ЗМІ, а держава та суспільство на це слабо реагують	41.6	39.9	38.3	41.5	34.7	32.5
В Україні відбувається наступ на свободу слова	27.5	31.3	30.5	29.8	36.2	24.7
Важко сказати / Відмова	30.9	28.8	31.2	28.7	29.1	42.9
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ ТЕЛЕКАНАЛІВ						
Заборона російських телеканалів в Україні є необхідним кроком для захисту держави	28.5	36.5	29.8	35.7	30.0	31.4
Заборона російських телеканалів в Україні є помилкою і призводить лише до обмеження прав громадян	49.5	46.7	52.1	51.2	51.8	45.4
Важко сказати / Відмова	22.0	16.8	18.2	13.1	18.2	23.2
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ АРТИСТІВ І СЕРІАЛІВ						
Заборона окремих артистів і російських фільмів в Україні є необхідним кроком для захисту держави	25.6	29.5	26.2	31.2	22.6	25.6
Заборона окремих артистів і російських фільмів в Україні є помилкою і обмежує права громадян	53.4	54.8	57.1	52.9	61.2	54.3
Важко сказати / Відмова	21.0	15.6	16.7	15.9	16.2	20.1
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ						
Заборона російських соцмереж є необхідним кроком для захисту держави	23.4	31.4	28.1	34.6	28.0	27.3
Заборона російських соцмереж є помилкою і призводить лише до обмеження прав громадян	57.3	51.0	51.0	47.6	47.3	36.1
Важко сказати / Відмова	19.3	17.6	21.0	17.8	24.6	36.6

Загальні настрої з цих питань близькі серед користувачів різних джерел інформації (Таблиця 3.2.4). Утім, є тенденція, що ті, хто отримують інформацію від родичів, друзів тощо у більшій мірі бачать наступ на свободу слова і в більшій мірі вважають заборону російських телеканалів, окремих фільмів / артистів, соціальних мереж помилковим кроком.

Таблиця 3.2.4

Оберіть, будь ласка, з двох протилежних за змістом інтерпретації подій чи дій держави ту, яка найбільше відображає Вашу особисту думку (у кожній парі тверджень оберіть одне з висловлювань або варіант «Важко сказати / не знаю» або «Відмова відповідати»)

(% серед респондентів, яку отримують інформацію з відповідних джерел)

100% у стовпчику	Українське ТБ	Українські Інтернет-сайти	Соцмережі	Родичі, друзі тощо
СВОБОДА СЛОВА В УКРАЇНІ				
В Україні забагато прокремлівських пропагандистських ЗМІ, а держава та суспільство на це слабо реагують	39.6	44.4	41.3	29.3
В Україні відбувається наступ на свободу слова	29.2	30.4	29.6	43.8
Важко сказати / Відмова	31.1	25.2	29.1	26.9
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ ТЕЛЕКАНАЛІВ				
Заборона російських телеканалів в Україні є необхідним кроком для захисту держави	34.9	38.0	34.6	23.5
Заборона російських телеканалів в Україні є помилкою і призводить лише до обмеження прав громадян	48.4	48.3	51.7	61.9
Важко сказати / Відмова	16.7	13.8	13.7	14.6
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ АРТИСТІВ І СЕРІАЛІВ				
Заборона окремих артистів і російських фільмів в Україні є необхідним кроком для захисту держави	28.3	32.0	27.1	19.5
Заборона окремих артистів і російських фільмів в Україні є помилкою і обмежує права громадян	55.2	54.3	57.6	67.0
Важко сказати / Відмова	16.4	13.8	15.2	13.5
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ				
Заборона російських соцмереж є необхідним кроком для захисту держави	31.1	33.7	29.4	23.4
Заборона російських соцмереж є помилкою і призводить лише до обмеження прав громадян	46.6	52.7	56.2	59.4
Важко сказати / Відмова	22.3	13.6	14.4	17.2

В Таблиці 3.2.5 дані наведені серед глядачів топ-телеканалів України. Загалом, настрої глядачів різних каналів досить близькі. Водночас, глядачі каналу NewsOne і (меншою мірою) «Інтера» та 112 каналу виділяються більшим відчуттям наступу на свободу слова і в більшій мірі не підтримують заборони.

Таблиця 3.2.5

Оберіть, будь ласка, з двох протилежних за змістом інтерпретації подій чи дій держави ту, яка найбільше відображає Вашу особисту думку (у кожній парі тверджень оберіть одне з висловлювань або варіант «Важко сказати / не знаю» або «Відмова відповідати»)

(% серед респондентів, які зараховують відповідний канал до топ-5, які вони дивляться найчастіше)

100% у стовпчику	1+1	Україна	Інтер	ICTV	СТБ	112 Україна	Новий канал	NewsOne	5 канал
СВОБОДА СЛОВА В УКРАЇНІ									
В Україні забагато прокремлівських пропагандистських ЗМІ, а держава та суспільство на це слабо реагують	43.0	36.2	31.8	41.9	38.1	35.8	46.4	26.4	59.5
В Україні відбувається наступ на свободу слова	27.5	28.3	32.9	29.9	30.4	43.5	23.5	55.4	24.9
Важко сказати / Відмова	29.5	35.5	35.3	28.2	31.5	20.7	30.2	18.3	15.6
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ ТЕЛЕКАНАЛІВ									
Заборона російських телеканалів в Україні є необхідним кроком для захисту держави	36.0	30.5	24.2	36.9	32.5	30.8	35.6	19.4	58.8
Заборона російських телеканалів в Україні є помилкою і призводить лише до обмеження прав громадян	47.4	52.9	60.6	50.5	51.9	57.9	46.2	69.1	32.9
Важко сказати / Відмова	16.6	16.6	15.2	12.6	15.7	11.3	18.2	11.5	8.2
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ АРТИСТІВ І СЕРІАЛІВ									
Заборона окремих артистів і російських фільмів в Україні є необхідним кроком для захисту держави	28.7	24.0	20.6	29.5	23.5	28.9	30.5	15.5	50.4
Заборона окремих артистів і російських фільмів в Україні є помилкою і обмежує права громадян	55.5	61.0	65.9	56.9	60.6	60.0	50.3	75.5	39.1
Важко сказати / Відмова	15.8	15.0	13.4	13.6	15.9	11.0	19.2	9.0	10.4
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ									
Заборона російських соцмереж є необхідним кроком для захисту держави	33.2	27.3	22.9	33.1	27.4	30.6	31.1	17.4	56.4
Заборона російських соцмереж є помилкою і призводить лише до обмеження прав громадян	46.6	49.6	55.4	49.7	52.9	52.9	48.1	67.5	29.5
Важко сказати / Відмова	20.2	23.1	21.7	17.2	19.7	16.5	20.8	15.1	14.2

В Таблиці 3.2.6 дані наведені у розрізі тих, хто дивиться певне ток-шоу. Ті, хто дивляться «Пульс» і «Український формат» частіше говорять про наступ на свободу слова в Україні і в більшій мірі вважають помилковими запроваджені заборони.

Таблиця 3.2.6

Оберіть, будь ласка, з двох протилежних за змістом інтерпретації подій чи дій держави ту, яка найбільше відображає Вашу особисту думку (у кожній парі тверджень оберіть одне з висловлювань або варіант «Важко сказати / не знаю» або «Відмова відповідати»)

(% серед респондентів, які дивляться відповідне ток-шоу)

100% у стовпчику	Свобода слова	Право на владу	Пульс	Український формат	Народ проти	Ехо України
СВОБОДА СЛОВА В УКРАЇНІ						
В Україні забагато прокремлівських пропагандистських ЗМІ, а держава та суспільство на це слабо реагують	47.1	49.0	30.4	33.3	46.4	44.4
В Україні відбувається наступ на свободу слова	31.3	22.1	44.7	41.0	32.8	30.9
Важко сказати / Відмова	21.6	28.9	24.9	25.7	20.8	24.7
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ ТЕЛЕКАНАЛІВ						
Заборона російських телеканалів в Україні є необхідним кроком для захисту держави	43.6	47.9	27.2	32.5	46.2	44.1
Заборона російських телеканалів в Україні є помилкою і призводить лише до обмеження прав громадян	44.0	40.2	61.5	55.0	47.6	44.9
Важко сказати / Відмова	12.4	11.9	11.3	12.4	6.2	11.0
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ АРТИСТІВ І СЕРІАЛІВ						
Заборона окремих артистів і російських фільмів в Україні є необхідним кроком для захисту держави	35.5	37.6	22.2	26.1	35.8	33.8
Заборона окремих артистів і російських фільмів в Україні є помилкою і обмежує права громадян	52.1	51.0	62.8	63.5	51.4	51.8
Важко сказати / Відмова	12.4	11.4	15.0	10.4	12.8	14.4
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ						
Заборона російських соцмереж є необхідним кроком для захисту держави	40.1	44.2	28.9	29.1	40.1	44.2
Заборона російських соцмереж є помилкою і призводить лише до обмеження прав громадян	40.6	37.2	51.8	53.1	42.3	36.0
Важко сказати / Відмова	19.2	18.6	19.3	17.7	17.6	19.8

В Таблиці 3.2.7 дані наведені у розрізі тих, хто читає певні Інтернет-сайти.

Таблиця 3.2.7

Оберіть, будь ласка, з двох протилежних за змістом інтерпретації подій чи дій держави ту, яка найбільше відображає Вашу особисту думку (у кожній парі тверджень оберіть одне з висловлювань або варіант «Важко сказати / не знаю» або «Відмова відповідати»)

(% серед респондентів, які зараховують відповідний сайт до топ-5, які вони читають найчастіше)

100% у стовпчику	Obozrevatel.com	Korrespondent.net	Segodnya.ua	Unian.net	Pravda.com.ua	Politeka.net	Gordonua.com	Strana.ua
СВОБОДА СЛОВА В УКРАЇНІ								
В Україні забагато прокремлівських пропагандистських ЗМІ, а держава та суспільство на це слабо реагують	47.8	44.2	38.6	59.2	56.8	38.6	61.9	36.8
В Україні відбувається наступ на свободу слова	27.7	33.5	34.8	22.7	27.8	35.6	29.7	44.8
Важко сказати / Відмова	24.5	22.3	26.7	18.1	15.4	25.8	8.4	18.4
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ ТЕЛЕКАНАЛІВ								
Заборона російських телеканалів в Україні є необхідним кроком для захисту держави	42.6	40.3	28.4	55.3	61.5	35.8	42.6	24.7
Заборона російських телеканалів в Україні є помилкою і призводить лише до обмеження прав громадян	47.7	48.7	58.7	37.6	31.2	55.8	49.7	68.3
Важко сказати / Відмова	9.7	11.0	12.9	7.2	7.3	8.4	7.7	7.0
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ АРТИСТІВ І СЕРІАЛІВ								
Заборона окремих артистів і російських фільмів в Україні є необхідним кроком для захисту держави	30.1	30.1	17.5	51.4	46.1	30.3	33.3	29.6
Заборона окремих артистів і російських фільмів в Україні є помилкою і обмежує права громадян	54.9	60.6	70.4	40.1	44.9	64.7	53.6	66.6
Важко сказати / Відмова	15.1	9.3	12.0	8.5	9.0	5.0	13.1	3.8
ЗАБОРОНА РОСІЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ								
Заборона російських соцмереж є необхідним кроком для захисту держави	37.2	35.1	26.9	51.4	48.0	34.3	31.0	21.6
Заборона російських соцмереж є помилкою і призводить лише до обмеження прав громадян	48.3	55.8	60.8	41.7	42.2	57.0	54.5	70.4
Важко сказати / Відмова	14.6	9.2	12.3	6.9	9.8	8.8	14.5	8.0

РОЗДІЛ IV

УКРАЇНСЬКІ СЕРІАЛИ І КІНОФІЛЬМИ

4.1

Практики перегляду серіалів

Дві третини українців дивляться телесеріали, з них **49% найчастіше дивляться їх на українському ТБ** (у лютому 2018 року 52.5% говорили про українське ТБ) (*Діаграма 4.1.1*). Ще 11% дивляться через Інтернет західні серіали (проти 10% минулого року). Разом з цим, з 4% до 7% зросла частка тих, хто дивиться російські серіали через Інтернет, з 3% до 4.5% – які дивляться через російське телебачення.

У всіх регіонах більшість населення дивляться серіали і більшість із них – на українському ТБ (*Таблиця 4.1.1*).

Діаграма 4.1.1

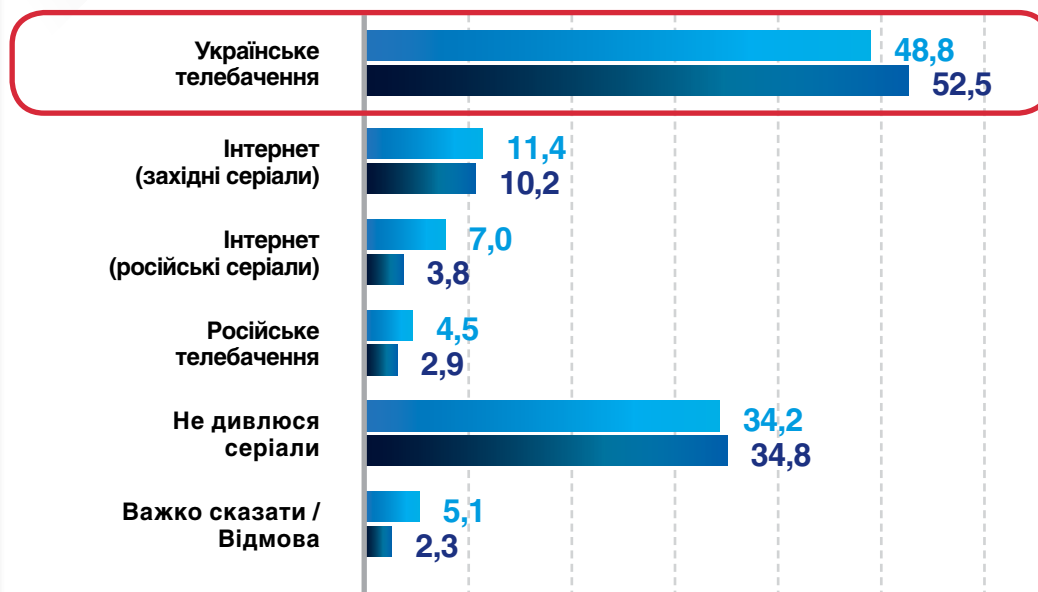
Де Ви найчастіше дивитеся серіали? До 3-х відповідей.

(% серед усіх респондентів, n=2042)

● Лютий 2019

● Лютий 2018

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60%

Таблиця 4.1.1

Де Ви найчастіше дивитеся серіали?

(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику Респондент міг обрати до 3-х відповідей	% респондентів макрорегіону...			
	Захід (n=571)	Центр (n=712)	Південь (n=489)	Схід (n=270)
Українське телебачення	54.6	50.0	39.6	51.0
Інтернет (західні серіали)	11.1	12.4	9.0	13.7
Інтернет (російські серіали)	3.3	7.7	9.3	8.5
Російське телебачення	2.3	5.2	5.8	4.3
Не дивлюся серіали	28.0	31.9	44.4	33.6
Важко сказати / Відмова	7.8	5.0	3.9	2.5

4.2

Серіали українського виробництва

Більшість жителів України (56%) погоджуються, що за останні 3 роки на українському телебаченні почали показувати більше серіалів українського виробництва (Діаграма 4.2.1).

Для близько половини респондентів важко оцінити сучасні українські серіали. Водночас, серед тих, хто все-таки може дати оцінку за різними критеріями, найкраще оцінюються такі характеристики, як цікавість

Діаграма 4.2.1

Чи згодні Ви, що протягом останніх трьох років на українському телебаченні почали показувати більше серіалів українського виробництва?

(% серед усіх респондентів, n=2042)

● Так ● Ні ● Важко сказати / Відмова

0% 20% 40% 60% 80% 100%

Україна в цілому

56,1

13,4

30,5

Захід

62,4

13,2

24,4

Центр

58,7

14,0

27,3

Південь

48,6

17,0

34,4

Схід

50,8

5,9

43,3

історії (46% вважають, що сучасні українські серіали розповідають цікаві історії, проти 9%, які так не вважають), гра в першу чергу українських акторів (43% проти 9%), європейський рівень зйомки (38.5% проти 12%) (Діаграма 4.2.2).

Менш упевнено, але все одно більше людей не погоджуються з такими негативними характеристиками, як те, що в них мало відомих цікавих акторів (29% не погоджуються з цим проти 21%, які погоджуються), що вони менш цікаві за європейські і американські серіали (28% проти 19%), що в них мало присутні російські актори – і це погано (26% проти 18%), що вони менш цікаві за російські серіали (32% проти 17%).

Діаграма 4.2.2

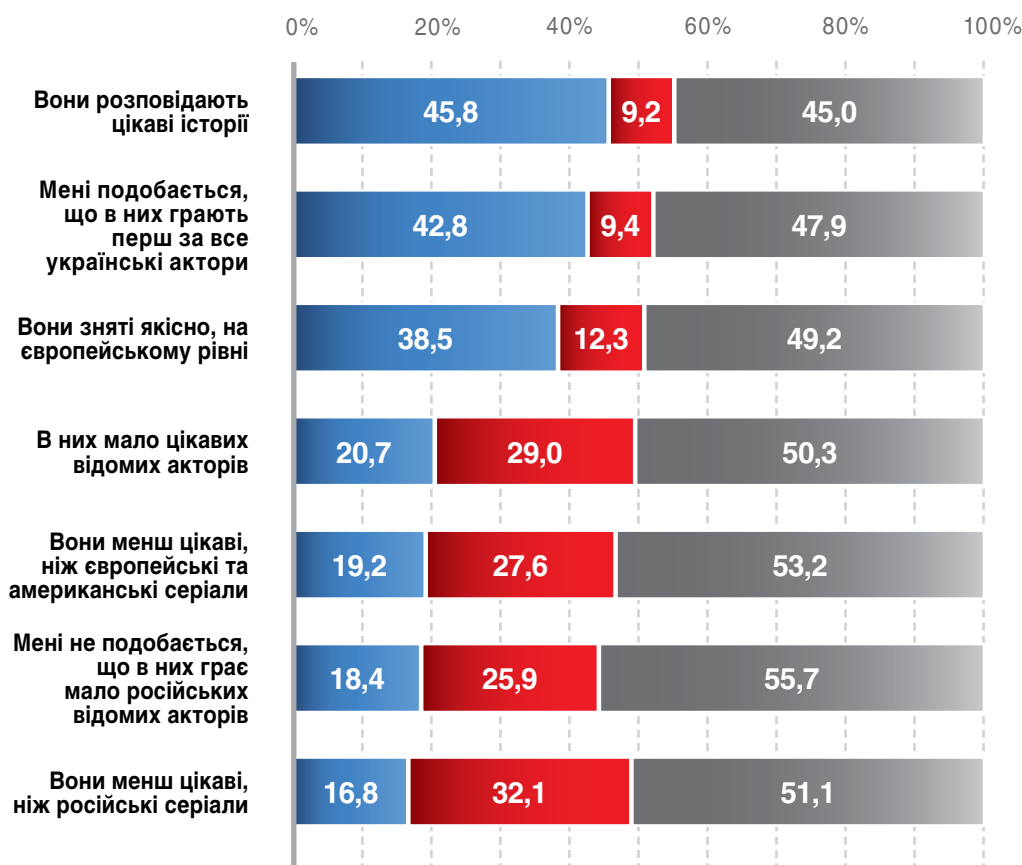
Як Ви оцінюєте сучасні серіали українського виробництва?

(% серед усіх респондентів, n=2042)

● Погоджуюся

● Не погоджуюся

● Важко сказати / Відмова

В Таблиці 4.2.1 оцінка серіалів наводиться серед глядачів топ-телеканалів.

Таблиця 4.2.1

Як Ви оцінюєте сучасні серіали українського виробництва?

(% серед респондентів, які зараховують відповідний канал до топ-5, які вони дивляться найчастіше)

100% у стовпчику	1+1	Україна	Інтер	ICTV	СТБ	112 Україна	Новий канал	NewsOne	5 канал
ВОНИ РОЗПОВІДАЮТЬ ЦІКАВІ ІСТОРІЇ									
Погоджуюся	55.3	58.2	52.4	52.3	54.8	45.9	52.3	35.6	57.4
Не погоджуюся	8.3	8.3	9.2	11.9	10.1	7.1	9.9	11.5	10.9
Важко сказати / Відмова	36.3	33.5	38.5	35.8	35.1	46.9	37.9	52.9	31.7
ВОНИ ЗНЯТІ ЯКІСНО, НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РІВНІ									
Погоджуюся	48.4	51.2	44.0	46.5	48.5	35.3	43.8	25.0	50.5
Не погоджуюся	12.4	10.9	12.9	13.1	12.1	15.3	14.4	14.6	8.4
Важко сказати / Відмова	39.3	37.9	43.1	40.4	39.4	49.4	41.8	60.4	41.2
ВОНИ МЕНШ ЦІКАВІ, НІЖ РОСІЙСЬКІ СЕРІАЛИ									
Погоджуюся	19.6	20.3	21.0	19.1	20.5	15.3	14.3	19.2	16.1
Не погоджуюся	36.9	37.9	33.6	36.9	37.3	30.6	41.4	15.5	42.1
Важко сказати / Відмова	43.4	41.8	45.5	43.9	42.2	54.2	44.3	65.3	41.8
ВОНИ МЕНШ ЦІКАВІ, НІЖ ЄВРОПЕЙСЬКІ ТА АМЕРИКАНСЬКІ СЕРІАЛИ									
Погоджуюся	21.9	19.2	20.2	19.1	22.4	19.2	26.3	27.2	19.4
Не погоджуюся	33.5	34.2	31.7	34.8	34.7	27.2	32.9	20.3	34.7
Важко сказати / Відмова	44.5	46.7	48.1	46.1	42.8	53.6	40.8	52.6	45.9
В НИХ МАЛО ЦІКАВИХ ВІДОМИХ АКТОРІВ									
Погоджуюся	23.9	22.0	25.8	23.2	24.2	20.1	20.8	26.7	21.8
Не погоджуюся	34.9	35.6	30.3	34.5	34.2	32.6	34.6	19.4	37.5
Важко сказати / Відмова	41.3	42.4	43.9	42.2	41.6	47.3	44.6	53.9	40.7
МЕНІ ПОДОБАЄТЬСЯ, ЩО В НИХ ГРАЮТЬ ПЕРШ ЗА ВСЕ УКРАЇНСЬКІ АКТОРИ									
Погоджуюся	52.2	52.1	47.8	48.1	51.7	42.5	52.8	31.8	63.6
Не погоджуюся	9.5	8.8	9.4	11.7	10.1	11.0	10.1	12.1	2.2
Важко сказати / Відмова	38.4	39.1	42.8	40.3	38.3	46.5	37.1	56.1	34.3
МЕНІ НЕ ПОДОБАЄТЬСЯ, ЩО В НИХ ГРАЄ МАЛО РОСІЙСЬКИХ ВІДОМИХ АКТОРІВ									
Погоджуюся	22.1	22.4	24.1	21.0	22.6	19.2	18.0	31.1	20.1
Не погоджуюся	30.1	30.4	25.9	31.3	29.6	27.1	32.4	19.7	34.1
Важко сказати / Відмова	47.7	47.2	50.0	47.6	47.8	53.6	49.6	49.2	45.8

4.3

Повнометражні фільми українського виробництва

Третина респондентів (35%) пригадують, що вони протягом року подивилися принаймні один повнометражний художній фільм (або мультфільм) українського виробництва (Діаграма 4.3.1). Серед тих, хто дивився, переважна більшість (68%) робили це по телевізору.

Діаграма 4.3.1

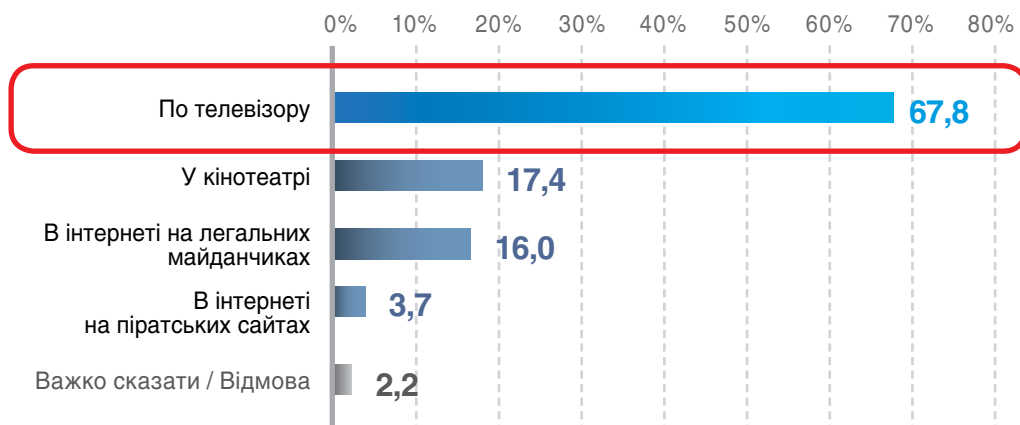
Чи дивилися Ви протягом останнього року хоча б один повнометражний художній фільм (або мультфільм) українського виробництва?

(% серед усіх респондентів, n=2042)

Де саме Ви їх дивилися? До 3-х відповідей.

(% серед респондентів, які дивилися фільми, n=711)

В Таблиці 4.3.1 дані про перегляд фільмів українського виробництва наведений у регіональному розрізі і серед окремих вікових категорій населення.

Таблиця 4.3.1

Чи дивилися Ви протягом останнього року хоча б один повнометражний художній фільм (або мультфільм) українського виробництва?

(% серед респондентів відповідної верстви)

% у стовпчику		Так	Ні	Важко сказати / Відмова
РЕГІОН				
 - Захід (n=571)		39.7	39.9	20.4
 - Центр (n=712)		39.0	40.0	21.0
 - Південь (n=489)		30.5	49.1	20.4
 - Схід (n=270)		24.5	42.3	33.2
ВІКОВІ ВЕРСТВИ				
- 18-29 років (n=352)		43.4	35.5	21.1
- 30-39 років (n=376)		37.7	43.7	18.6
- 40-49 років (n=318)		36.5	43.3	20.1
- 50-59 років (n=387)		31.9	45.7	22.4
- 60-69 років (n=308)		32.7	41.2	26.1
- 70+ років (n=301)		24.6	46.7	28.7

НОТАТКИ

Березень 2019

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ